

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJ

STO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 1200 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 48 (454)

LETO IX.

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje «Slovenski poročevalec» v Ljubljani

NOVO MESTO, 4. decembra 1958

Trenutek, ko je maršal Tito v nedeljo 23. novembra zaključil svoj znameniti govor v Novem mestu in odzdravil množico 50.000 navdušenih poslušalcev, brigadirjev in prebivalcev Dolenjske ter sosednje Hrvaške (Foto: Dolenjski list)

Po velikem zborovanju v nedeljo, 23. novembra je imel predsednik republike JOSIP BROZ TITO pri kosilu v kmetijski šoli na Grmu zdravico, v kateri je dejal, da je mladina na avto cesti pokazala lik revolucionarne mladine socialistične Jugoslavije. Nove generacije, je dejal maršal Tito med ostalim, ne morejo živeti samo od prejšnjih delovnih akcij naše mladine, temveč morajo tudi same sodelovati v izgradnji naše države. Mladina se bo na teh in na novih delovnih akcijah izgrajevala, napajala se bo z duhom socializma, z revolucionarnim duhom, občutila in razumela bo vso težo graditve boljšega življenja in tem generacijam se ne bo zdelo, da je vse to, kar imamo, prišlo samo po sebi. Posebej je tovariš predsednik naglasil, da sta se delavska in vaška mladina, kot tudi srednješkolska mladina, odlično izkazali na avto cesti. Z nekaterim delom naše študentske mladine pa ne moremo biti zadovoljni, je dejal maršal Tito. Mladina z univerz — razen beograjske — se ni izkazala v zadostni meri. Del intelektualne mladine pozablja, kako se je ustvarjala in s kakšnim trudom se gradi naša socialistična država. Imeti pa hočemo, je nadaljeval tovariš predsednik, socialistično mlado inteligenco, revolucionarno inteligenco, ki bo živela življenje, kakršnega je živela revolucionarna mladina pred vojno in med vojno, v tistem duhu, kakršnega diha ve-

lik del naše mladine, ki danes gradi in prispeva svoje k naši socialistični skupnosti.

Predsednik republike je nato izrazil svoje prepričanje, da je naša mladina pripravljena zvesto slediti naši stari generaciji in da tudi med starimi in mladimi ni nobenih razlik. Starejša generacija je izvedla revolucijo, pa tudi danes uresničuje revolucionarno težnjo naših narodov. S temi težnjami je treba vskladiti pozitivne težnje mlade generacije. Prav zato bomo z revolucionarnim duhom navdihovali mlado generacijo in temu je posvečeno naše življenje.

Tovariš Tito se je zatem zahvalil zastopnikom podjetij, ki so gradila avto ceste — inženirjem, tehnikom in drugim, ki so našli skupno pot in ustvarili najpopolnejše sodelovanje med mladino in podjetji. Zahvalil se jim je, ker so pravilno ocenili vlogo mladine in ker so zastavili vse sile, da so te moči skupno in enotno usmerjali. Mladina je bila množični činitelj, delala je in zbujala navdušenje, organizacija tega dela pa je bila na strokovnjakih in zastopnikih posameznih naših podjetij. Posebej je tovariš maršal želel, da bi v prihodnje strokovnjaki z mladino še tesneje sodelovali in da bi strokovni delavci, mladinci in mladinke prenašali svoje izkušnje na mlajše ter dosegali mnogo uspehov v prihodnjem delu.

Vsestransko politično delo

NAJBOLJŠA PRIPRAVA NA OBČNE ZBORE IN VOLITVE VODSTEV SOCIALISTIČNE ZVEZE

Pred poldrugim mesecem smo objavili v našem listu sklepe skupne, razširjene seje okrajnega komiteja ZKS in predsedstva okr. odbora SZDL Novo mesto o delu in nalogah občinskih odborov in osnovnih organizacij Socialistične zveze za november in december. Eden izmed teh sklepov govori o občinskih zbiorih in o volitvah novih vodstev SZDL za področje starega okraja. V torek, 2. decembra, je bilo v Novem mestu posvetovanje predsednikov in sekretarjev občinskih odborov SZDL s sekretariatom okr. odbora Socialistične zveze, na katerem so podrobneje razpravljali o občinskih zbiorih in o volitvah ter o konkretnih nalogah organizacij v tem mesecu.

Smo v razdobju izredno razgibanega političnega dela, v katerem imajo organizacije Socialistične zveze že več kot dva meseca polne roke dela. Samo našli jih bomo, saj smo o podrobnostih že poročali nekateri naloge pa organizacije SZDL prav zdaj skupno z občinskimi ljudskimi odbori, s sindikati, z zadrugami ali z drugimi činitelji se rešujejo in uresničujejo.

Obsežno politično - organizacijsko delo je bilo opravljeno v okraju v pripravah za volitve združenih svetov. Aktiv je povsod razloži, da bo od obširnega pojasnjevanja naše politike na vaši, predvsem pa od sposobnih združenih svetov in njihovih delovnih svetov, in njihovih delovnih svetov, in njihovih delovnih svetov, in njihovih delovnih svetov. — Razprave o združenju nekaterih občin potrjujejo nujnost nadaljnjih korakov pri utrjevanju komunalnega sistema. Povsod tam, kjer so odbori SZDL in ObLo to vprašanje pravilno in res vsestransko obravnavali, so volilci enotno sklepali o potrebnih združitvah. Tudi tu je Socialistična zveza kot najširša politična organizacija veliko naredila. — Skrb za zagotovitev discipline na trgu in za pravilno razlaganje zadnjih

gospodarskih ukrepov je bila ena izmed nalog, ki smo jih v zadnjih dveh mesecih načrtno in precej uspešno izpolnjevali. Občni zbori sindikalnih podružnic in priprave na občne zbornice občinskih in okrajnih sindikalnih svetov, letne konference aktivov LMS in občinske kon-

ference LMS, letni občni zbori društev in drugih organizacij, ki so kolektivni člani Socialistične zveze, vse to so pomembna družbena vprašanja, ki ne morejo mimo SZDL.

Sem moramo končno pristeti tudi skrb za uresnitve družbenega plana in priprav planov za 1959, pri čemer poudarjamo v okraju posebej še skrb za nadaljnji razvoj kmetijstva. Uresničevanje solske reforme, ustanavljanje prvih stanovanjskih skupnosti, posebna skrb za razvoj krajevnih odborov kot prvih in najboljših pomočnikov pri nadaljnjem utrjevanju komunalnega sistema, vse to sodi skupno s prejšnjimi političnimi nalogami v celoto političnega dela Socialistične zveze.

Pri razlaganju in uveljavljanju socialistične politike na vaši je treba vedeti, da bomo tu uspeli samo z doslednim, odkritim in neposrednim političnim delom. Spopad s predstavniki mnenja, da bo »šlo tudi po starem še lahko naprej«, bo pri tem seveda nezogiben. Potreba po vključevanju mladih delavcev in kmetov v vodstva organizacij SZDL se kaže na celji črti.

O članarini, novih članah in o večjih organizacijah

Občinski odbori SZDL bodo pripravili še pred občnimi zbiri predloge za združitve tistih vaških organizacij SZDL, ki v sedanjem okviru nimajo možnosti za dobro, uspešno delo. Poročali smo že, da imamo mladih, razdrobljenih organizacij SZDL na terenu preveč; zaokroževanje v večje vaške osnovne organizacije je ena izmed nalog, ki jo je treba takoj uresničiti.

Med resna organizacijska vprašanja v našem okraju sodi pomnožitev vrst Socialistične zveze, ki ima zdaj v meščih starega okraja še vedno le kakih 40 odstotkov volivcev v svojih vrstah. Najprej je treba urediti evidenco članstva, ki nosi dober del krivde za tako nizek odstotek voljenih državljanov v Socialistični zvezi. Hkrati je treba sprejeti v SZDL zlasti mladino, ki je postala polnoletna, kot tudi ostale državljanje, ki imajo za članstvo vse pogoje, pa jih iz kakršnih koli razlogov še vedno ne štejejo kot organizirane člane. Urediti je treba tudi plačevanje članarine. Naj je mimogrede omenimo, da so na Koprskem ob zadnjih volitvah porabljal skoraj 2 milijona din članarine, sprejeti pa so v SZDL nad 7000 novih članov!

Občinske in krajevne organizacije SZDL naj si takoj sestavijo točen načrt do občnega zbora. Vsebinsko dobro politično delo in uresničitev naših organizacijskih nalog naj zagotovijo uspeh občnih zborov in volitev novih vodstev SZDL.

Ob vsem tem bodo odbori Socialistične zveze še posebej tudi protičili vprašanje organizacijskih, kadrovskih in materialnih pogojev za svoje delo; v praksi občutimo, da so prav ti slabi pogoji nemalokrat naša ovira bolj načrtnemu delu naše najširše politične organizacije.

35 milijonov za Otočec

Upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke je na svoji zadnji seji odobril vrsto investicijskih posojil za rekonstrukcije in razširitve gostinskih objektov, predvsem hotelov. Med drugim je odobril tudi občinskemu ljudskemu odboru Novo mesto posojilo 35 milijonov dinarjev, ki bo porabljeno za preureditve gradu Otočec na Krki; v turistični objekt. Idealna lega gradu, ki je bil letos spomlad obnovljen in ga je dozdaj uporabljaj glavni štab MDB na avto cesti, njegova čudovita okolica, neposredna bližina sveto ceste, dostop na njo in najmodernejša bencinska črpalka na obeh straneh nove ceste tik nad Otočcem, vse to so izredni pogoji, da bo urejen grad že priložnostno pomlad najprivlačnejša turističnoprometna točka med Zagrebom in Ljubljano.

VREME

ZA ČAS OD

5. DO 14. DECEMBRA.

Nekako od 8. do sredine decembra pogostne padavine, ki bodo zlasti močne okrog 9. in okrog 13. decembra. Temperatura se bo bržkone sprva dvignila, toda od 13. decembra dalje pričakujemo gader temperature globoko pod ničlo z burjo in obilnim sneženjem. V.M.

Še ena zmaga: PREDILNICA

Petnajsto obletnico ustanovitve Republike so letos prav slovesno počastili zlasti v Metliki, kjer sovpada dan občinskega praznika z vsakoletnim slavjem dneva republike. V sredo zjutraj so v Belokranjskem muzeju najprej odprli razstavo o bojih na Sutjesci pred 15. leti, kjer je spregovoril o pomenu takratnih bitk za svobodo Ivan Zele. V domu Partizana je bila nato slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, ki jo je vodil odbornik Martin Črnučelj, razen gostov pa je bilo na seji tudi toliko občanov, da je bila dvorana polna. Predsednik ObLo Gojko Jug je v daljšem, zelo preglednem in izčrpnem govoru poročal o dosedanjih uspehih in napredku Metlike in metliške občine, zlasti pa še o nalogah, ki so zdaj pred občino.

S seje so odborniki, gostje in

meščani zavili na trg pred spomenik borca, kjer se je navzlic slabemu vremenu zbralo skoraj 2000 ljudi. Razen domačinov, predstavnikov kolektivov, organizacij in društev ter mladine so se slavnostnega zborovanja udeležili tudi podpredsednik Izvršnega sveta LRS in metliški ljudski poslanec dr. Jože Vilfan, ljudski poslanci Franc Pirkovič, ing. Vilma Pirkovič in Riko Cigoj, sekretar okr. odbora SZDL Martin Zugelj, predsednik ObLo Črnučelj, razen gostov pa je bilo na seji tudi toliko občanov, da je bila dvorana polna. Predsednik ObLo Gojko Jug je v daljšem, zelo preglednem in izčrpnem govoru poročal o dosedanjih uspehih in napredku Metlike in metliške občine, zlasti pa še o nalogah, ki so zdaj pred občino.

Metlika je na slavnosten način petič praznila svoj občinski praznik — Zveza borcev razvila občinski prapor ZB — Nova predilnica je stekla ob navzočnosti skoraj 2000 Metličanov, okoličanov in številnih gostov

kleti, ki dajeta industriji in kmetijstvu v občini trdno podlago, da seveda hkrati tudi zelo odgovorne nove naloge za nadaljnji razvoj gospodarstva. Tovariš Vilfan je govoril o zadnjem obisku maršala Tita v

rodi o miru in njihovem razvoju, spremlja naša trdna volja, da z dejanj dokazemo da govori vedno v imenu nas vseh, je dejal med drugim dr. Vilfan in zaključil govor z mislijo, da nosimo vsi v srcu poleg ideje o socialistični graditvi naše domovine tudi veliko misel svetovnega socializma.

Po govoru dr. Jožeta Vilfana je Zvonko Hanzelj v imenu obč. odbora Zveze borcev razvil občinski prapor ZB, predstavnik organizacij pa so med igranjem godbe položili vence pred spomenik borca in plošče z imeni padlih tovarišev in tal-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zgodovinski dan na slovenski obali

V nedeljo, 7. decembra, bo za Koper, za vso svobodno slovensko obalo in za širše zaledje naše domovine pomemben praznik: ob prvem odseku operativne obale novega koprškega pristanišča bo pristala prva čezoceanska ladja! Prvi del novega torovnega pristanišča, ki ga je zgradila Vodna skupnost v Kopru, odpira široke možnosti za nadaljnji, močno povečan pomorski promet na slovenski obali. Za Koper in za vso Slovenijo pomeni je prvih 135 m nove obale pomembno obdobje nadaljnje gospodarstva razmaha.

Koper se te dni vneto pri-

ČESTITAMO!

Z ukazom predsednika republike so z 29. novembrom 1958 napredovali višji oficirji JLA v nove čine. Med tovariši, ki so napredovali, je tudi kontraadmiral Janez Tomšič, ki je bil doslej kapitan bojne ladje. Novomeškemu rojaku k visokemu napredovanju toplo čestitamo!

Odlikovani za zasluge pri gradnji avtomobilske ceste

Ob Dnevu republike so bili z ukazom predsednika republike Josipa Broza-Tita odlikovani za posebne zasluge in uspehe v socialistični izgradnji naše dežele obdograditvi avtomobilske ceste od Ljubljane do Zagreba; z Redom zaslug za narod I.

stopnje ing. Ciril Mravlja, z Redom dela I. stopnje prof. ing. Boris Kobe in Ivan Skolan, z Redom dela II. stopnje Ljotič Cvikel, ing. Vinko Čerin, ing. Maks Dekleva, ing. Peter Dmitrijev, ing. Jože Ferencak, Franc Gorenc, ing. Ferdo Janežič, ing. Miloš Krajer, Jože Lipovec, ing. Jože Majdič, Herman Slamnič, ing. Milan Stegu, Stanko Šram, ing. Bojan Tavzes in Zvonko Veverk; z Redom dela III. stopnje je odlikovanih 57, a kolajno dela pa 64 graditeljev. Z Redom dela I. stopnje je predsednik republike odlikoval tudi Glavni štab mladinskih celovinskih brigad in večje število mladinskih delovnih brigad.

Odlikovanim tovarišem, Glavnemu štabu in brigadam pošiljamo v imenu prebivalcev novomeškega okraja prisrčne čestitke k visokim priznanjem!

Dolenjska vina v Ljubljani

Kmetijska zadruga Tržišče je odprla 7. novembra v Ljubljani na Zaloški cesti 7 svojo vinsko klet, v kateri prodajajo samo pristna dolenjska vina.

Proslava Dneva republike

29. november, 15. obletnico ustanovitve FLRJ, je Novo mesto počastilo s slavnostno aka-

Okrajni pripravljalni odbor za proslavo 40. obletnice KPJ

Prejšnji leden je OK ZKS imenoval člane pripravljalnega odbora za proslavo 40. obletnice Komunistične partije Jugoslavije. Predsednik odbora je Jože Borštnar, člani pa so: Djuro Adamovič, Niko Belopavlič, Vlado Berce, Rozika Bohinje, Boris Clžmek, Slavko Dokl, Ludvik Kebe, Ema Muser, Stane Nunčič, Franc Pirkovič, Miha Potrčina, Jože Ravbar, Franeka Slak, Karel Šterban, Viktor Zupančič, Mar-ča Zugelj in Janez Zunič.

Ljudski poslanec dr. Jože Vilfan govori na metliškem trgu 26. novembra 1958

Novem mestu in o veličastnem slavlju, ki ga je Dolenjska ob tej priliki doživela.

»Tovariš Tito bo spet odpoval v tuje dežele na pot prijateljstva in miru. Na tej poti ga bodo spremljale naše najtoplejše in najboljše želje in priprepan bo lahko tudi tokrat, da ga vedno, kadarkoli se menj s tujimi na-

Prisrčno čestitamo!

V soboto, 6. decembra, bo praznoval 50-letnico bogatega življenja primarij doktor IVO SMREČNIK, šef pljučnega oddelka novomeške bolnišnice. Tih in morda nepazno bi želja dosegel mnogo nas; primarij dr. Smrečnik ga v svoji znani skromnosti ni bil omenjal. Stevilni njegovi prijatelji, stanovski sotočarji, predesem pa množica zdravljenskih državljanov in bolnikov po Dolenjskem, v Beli krajini in na Kočevskem pa želi, da opomno ob tej priložnosti nekaj več o življenju in delu priljubljenega zdravnika in edinega specialista-fiziologa na Dolenjskem.

Tovariš dr. Ivo Smrečnik se je rodil 6. decembra 1908 v družini delavca v Ljubljani. Osnovno šolo in gimnazijo je napravil v Ljubljani, medicinsko fakulteto pa je obiskoval v Ljubljani in Beogradu, kjer je leta 1934 promoviral. Specialistični izpit za fiziologa je opravil 1940. Njegovo prvo delovno mesto po odsluženju vojaškega roka je bilo 1935. leta v Domu narodnega zdravja v Travniku (Bosna), kjer je ostal do 1936. leta, nakar je bil postavljen za zdravnika-pripravnika v državnem zdravništvu v

Topolšnici. Od tam je bil v začetku 1941 premeščen na kirurški oddelk ljubljanske bolnišnice. Ob razpadu bivše jugoslovanske vojske je prišel v nemško ujetništvo, kjer je ostal do maja 1942, nakar se je vrnil v Topolšnico, a je bil od tam že po treh mesecih izseljen v Srbijo. Kasneje je dobil službo na pljučnem oddelku bolnišnice v Beogradu, kjer je ostal do januarja 1946. Odtlej postavljen kot specialist za pljučne bolezni na Dolenjskem.

Viden raznih protituberkulozno službe v okrajih Novo mesto, Kočevje in Crnomelj je bil v minulem dobrem desetletju vedno tesno povezan z delom in izredno prizadev-

nostjo dr. Smrečnika. Dolgo vrsto let je vodil, potem ko jih je organiziral, vse protituberkulozno dispanzerje na Dolenjskem. Velika želja — zgraditev oddelka, pravzaprav kompletne bolnišnice za pljučne bolezni — Dolenjske je bila hkrati njegov osebni, veliki cilj. Z razumevanjem in s pomočjo ljudske oblasti je bil dosežen in lahko trdimo, da je prav na tem oddelku bilo rešeno življenje prenekaterega človeka, ki se je z zaupanjem zatekel po pomoč k specialistu dr. Smrečniku. Še vedno vodi naš jubilat, kot predsednik okrajnega sveta za zdravstvo pa vestno skrbi skupno z ostalimi člani

sveta, da dosega tudi na tem področju vedno boljše uspehe. Naj povemo še, da je dr. Ivo Smrečnik v zadnjem desetletju s svojimi izkušnjami, širokim obzorjem in vsestransko ustvarjalnostjo mnogo prispeval, da se je zdravstvena služba na Dolenjskem, v Beli krajini in na Kočevskem tako lepo in koristno razvila.

Od ustanovitve dalje je dr. Ivo Smrečnik tudi predsednik novomeške podružnice Zdravnškega društva, katerega progresivno delo znajo ceniti zlasti društveni člani, posredno in neposredno korist tega javnosti manj znanega prizadevanja pa občutijo v praksi vsi, ki potrebujejo pomoč naših zdravnikov, zdravstvenih domov in postaj ali bolnišnic.

V imenu vseh, ki primarija dr. Ivo Smrečnika poznajo, ljubijo in spoštujejo ter so mu za njegovo nesebično, dolgotrajno pomoč in zgleđno prizadevanje nudile srca hvaležni, posebno pa še v imenu vseh pacientov pljučnega oddelka in članov kolektiva novomeške bolnišnice, jubilatno toplo čestitamo ob njegovem osebnem prazniku. Želimo mu, da bi še dolgo vrsto let zdrav in zadovoljen delal med nami in reševal življenja, v čemer je imel že doslej tako zelo veliko uspehov!

NOVA TOVARNA VEZANIH PLOŠČ

Pred kratkim je začela v Dolnjem Vakufu v BiH obratovati tovarna vezanih plošč. ki bo proizvajala letno približno 5.500 ton vezanih plošč. Tovarna je največja in najmodernejša te vrste v naši državi.

NOVA ZELEZARNA V SKOPLJU

V Skoplju so končali vse priprave za graditev nove železarne. Železarna bo zaposlovala 8.000 delavcev in uslužbencev, v njej pa bodo proizvajali predesem tiste proizvode, ki jih sedaj primanjkuje, n. pr. ploščevino in druge izdelke črne metalurgije. Po končanem prvi fazi graditve bo železarna proizvajala 310 milijonov kg surovega železa in 380 milijonov kg jekla.

Še o volitvah združnih svetov

Združniki - volitev se v novomeškem okraju volili združne svete 9. in 16. novembra. Uspeh po občini je bil takle: Straža-Toplice 99,1 odstotkov, Mirna 98 odstot., Mekronog 98,2 odstot., Crnomelj 96,3 odstot., Semič 94,6 odstot., Žužemberk 93,2 odstot., Trebnje 92 odstot., Brežice 91,9 odstot., Novo mesto 90,5 odstot., Kostanjevica-Podbočje 88,6 odstot., Šentjernež 87,3, Videm-Krško 85,5, Sevnica 87, Senovo 95,3 in Metlika 87 odstotkov.

Gradbeno podjetje **»REMONTA«** ŽUŽEMBERK sprejme takoj v službo: gradbenega tehnika — kalkulanta sobolikarja več kvalificiranih in priučenih zidarjev Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Vsa pojasnila dobite pri REMONTA Žužemberk.

Občinska in upravna politična vodstva so v predvolilnih pripravah živahno sodelovala.

Kakor vidimo, je skoro v vseh občinah (izjema so le 4) volilo več kot 90 odstotkov volilnih upravičencev. V 46. številki našega lista smo med občine s manj kot 90-odstotno udeležbo uvrstili tudi občino Brežice. Ker smo dobili podatke neposredno po volitvah, v ponedeljek 17. novembra dopolnje, je napaka opravičljiva, še posebno, če upoštevamo, da je ponekod poročanje slabo potekalo. V okraju je volilo 91,7 odstotkov vseh upravičencev.

Tekmovanje v kmetijstvu

Zvezni odbor za nagradno tekmovalstvo v kmetijstvu je predlagal zveznemu izvršnemu svetu, naj bi nagradno tekmovalstvo za velike donose v kmetijstvu nadaljevali tudi v letu 1959. Ciljprej bodo pripravili osnutek pravil tekmovalstva za prihodnje leto.

Notranjepolitični tedenski pregled

Kot smo zapisali v zadnjem pregledu, se je pretekli teden sestala Zvezna ljudska skupščina. Mimo predpisov, ki ponovno zboljšujejo položaj gospodarskih organizacij, in drugih zakonov, ki smo jih že omenili, je Zvezna ljudska skupščina sprejela tudi gospodarski načrt za leto 1959. Naloge za prihodnje leto so obsežnejše kot letošnje, in vsakem primeru pa take, da jih bo moč uresničiti, če si bomo to vsi skladno prizadevali. Važno se nam zdi omeniti, da načrt za prihodnje leto ne določa nič točnih količin niti ne zadoljuje posameznih gospodarskih organizacij, kaj jim je storiti, da bo napredek kar največji. Tega v planu ne bi zasledili, vendar pa je od izpolnitve plana v mnogoterm odvisna življenjska raven naših proizvajalcev. Zato prav tem ne bi smelo biti vseeno, kakšne načrte bodo sprejemale občine in podjetja, v katerih so zaposleni. Če bodo ti gospodarski načrti v skladu s splošnim zveznim načrtom, potem ni dvoma, da bomo ponovno povečali proizvodnjo in prav tako ni dvoma, da bomo povečali življenjsko raven zaposlenih. Če pa bodo občinski ljudski odbori in pa posamezne gospodarske organizacije sprejemale načrte o različnih gradnjah, razširitev in podobnem za stvari, ki jih v zveznem načrtu ni, potem je uresničitev zveznega načrta ogrožena. V vsakem primeru moramo doseči skladnost razvoj vseh gospodarskih dejavnosti in to je možno le takrat, če bodo ostali samoupravni organi sprejemali načrte, ki se ne bodo oddaljevali od splošnih nalog.

Letos se je pravzaprav dogodilo prvič, da smo dohiteli čas, če naj tako rečemo. Zvezni gospodarski načrt je bil sprejet že v novembru in kot vse kaže, bodo tudi republiški gospodarski načrti prišli že v prvih dvestih dneh decembra v raz-

pravo pred poslance republiških skupščin. To pa omogoča podjetjem in občinam, da veliko prej kot je bil to običaj doslej, sprejmejo tudi občinske načrte za razvoj gospodarstva. V letošnjem letu na primer so občine sprejemale gospodarske načrte v aprilu in ponekod celo v maju in pozneje. Uresničevanje tako pozno sprejetih gospodarskih načrtov je težko, če že ne neuresničljivo. Tokrat pa lahko pričakujemo, da bodo občine te načrte pripravile in o njih razpravljale na sejah ljudskih odborov najpozneje v januarju. Prav dobro se spominjamo, da so se letos mnoga podjetja izgovarjala (v mnogih primerih upravičeno) na pozno sprejemanje občinskih družbenih načrtov, ker zaradi tega

Cilji in naloge

niso mogla predvideti, kam naj usmerijo proizvodnjo in kam naj nalože razpoložljiva sredstva. Do polletja je stvar tekla kakor je pač tekla in marsikje so nastala nesorazmerja, o katerih smo že govorili in izpolnitve plana je bila ogrožena. Prihodnje leto pa ob pravočasno sprejetih gospodarskih načrtih taki izgovori ne bodo mogli obveljati.

Kaj bodo morale občine in podjetja upoštevati, ko bodo pripravljale načrte? V obliju perečih problemov in potreb in spričo skromnih sredstev bodo morali pazljivo zbirati cilje in naloge, ki naj bi jih uresničevali v letu 1959. Nedvomno bo morala biti skrb ljudskih odborov v industrijsko razvitejših krajih usmerjena na probleme življenjske ravnosti. Tako bi bil še skrajni čas, da preidemo na serijsko graditev stanovanj, dalje na tipizi-

rano graditev šol, sicer se dolgo časa ne bomo rešili problema večih izmen v posameznih šolah. Skratka, samoupravni organi bi morali dobro premisliti, za kaj bo uporabljenih kakih 300 milijard dinarjev, ki bodo na razpolago za negospodarske investicije v prihodnjem letu. V letu 1956 je bilo na razpolago za te namene le 167 milijard, lani 250 milijard, pa smo kljub temu ugotavljali, da se sredstva ne uporabljajo smotno niti dovolj racionalno, se pravi varčno. Toliko bolj važno bo torej to vprašanje prihodnje leto, ko bo sredstev še več, gradbene zmogljivosti pa se niti letos niso uspešno razvile. Zato bodo morali v občinskih družbenih planih predvideti sredstva za razvoj gradbeništvu in industrije gradbenega materiala sploh.

Ko smo že pri investicijah, naj ome-

nimo, da predvideva plan, da bomo v prihodnjem letu investirali blizu 600 milijard dinarjev, to je okoli 6 odstotkov več kot letos, dalje predvideva plan, da se bo povečala osebna potrošnja za kakih 6 odstotkov, investicije v družbeni standard, to je v gradnjo stanovanj, šol, zdravstvenih ustanov pa kar za 12 odstotkov. Če bomo hoteli tak načrt uresničiti, bo treba povečati proizvodnjo za 11 odstotkov. Ko je predsednik zveznega izvršnega sveta Milanko Todorović utemeljeval te načrte, je dejal, da smo na področju življenjskega standarda planirali velike, toda povsem uresničljive naloge. Uresničitev pa je odvisna tudi od tega, kakšne naloge si bodo zadale posamezne občine in kako bodo usmerili svoja sredstva samoupravni organi gospodarskih organizacij.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik republike Josip Broz Tito je v terek odpotoval iz Dubrovnika v Indonezijo, kamor bo prisel konec meseca. Z njim so odpotovali Blažo Jovanović, Ivan Maček, Slobodan Penčić, Veljko Mičunović, Leo Mates, Zdenko Štambuk, generala Miloš Šumonja in Milan Zeželj in dr. Božidar Lavrič.

Predsednik Tito s tem uradno vrača obisk predsedniku Indonezije Sukarnu. Vendar pa je obisk mnogo več kot navadna diplomatska vjudnost. Jugoslavija je v zadnjih letih navezala zelo prisrčne stike z vrsto azijskih držav. Ti stiki so toliko bolj prisrčni, ker imajo mlade azijske države iste težnje kot Jugoslavija — želijo si utrditi svojo neodvisnost od katerega koli bloka, želijo razviti svoje gospodarstvo, želijo si vsestranskega sodelovanja z vsemi, ki nimajo pretenzij na njihovo ozemlje, gospodarstvo ali svobodo. Glede na te skupne težnje torej ni presenetljivo, če ima Jugoslavija s temi državami poleg pristnih, prijateljskih osebnih odnosov, tudi zelo koristne gospodarske, kulturne in politične stike. Obisk predsednika Tita v Indoneziji in še nekaterih drugih azijskih in afriških državah bo to vsestransko sodelovanje še okrepil in pospešil.

Na evropskem političnem odru pa so vsekakor najzanimivejši dogodki preteklega tedna volitve v Franciji. Zgodilo se je to, kar so mnogi opazovalci napovedovali, odkar je prevzel krmilo general Charles de Gaulle: Francija je šla odločno na desno. V novi skupščini ima največ poslancev (188) degolistična Unija za novo republiko. Ostale stranke so se zvrstile takole: Pinayevci neodvisni 120, kato-

liški republikanci 44 mest, socialisti 40, katoliški Georges Bidault 14 in komunisti 10.

Številke o tem, koliko glasov je dobila katera stranka, dajo drugačno sliko. Na prvem mestu je sicer še vedno Unija za novo republiko, ki je dobila nad 4.700.000 glasov (26,47 odstotkov), zato pa je KP Francije na drugem mestu s 3.741.374 glasovi (20,76 odstotkov). Sledijo jim neodvisni s 14,79 odstotki, socialisti

s 13,79 odstotki, katoliški republikanci z 7,58 odstotki, itd. Vsega je glasovalo 18.019.052 volivcev.

Očitno je torej, da nova skupščina ne predstavlja pravega mnenja francoskih državljanov — naj zadostuje, če navedemo za primer, da ima KP Francija s svojimi 4 milijoni glasov komaj deset mest v parlamentu, neodvisni, ki so dobili manj kot tri milijone glasov, pa jih imajo kar 132. To se je zgodilo po zaslugi novega večinskega volilnega sistema, ki je odločno favoriziral tiste stranke, ki so se znale združiti. Po prejšnjem, proporcionalnem sistemu, bi imela komunistična stranka vsaj 88 mest v skupščini.

Res pa je tudi, da je imel de Gaullovo osebni prestiž precejšen vpliv na rezultat volitev in da je njegovo ime zelo pomagalo Uniji za novo republiko do zmage. Toda to še ni vse. Zmaga desnice je morda še najbolj pripomogla neenotnost v vrstah levčarskih strank. Za sedanje vo-

litve v Franciji je značilno, da so se desničarske stranke mnogo lažje sporazumevale in si s tem pridobile večino v posameznih volilnih okoliših, medtem ko so se kandidati komunistične stranke in socialistov v pretežnem številu okolišev medsebojno izločili, zmagal pa je kandidat desnice. K neenotnosti levic je prispevalo tudi dejstvo, da se je KP že zdavnaj omejevala s svojimi togimi stališči, del socialistov pa se je odkrito postavil na

»GALEB« NA POTI V AZIJO

stran desnice že v prejšnjem parlamentu. Kakor koli že, cena, ki jo bodo plačali francoski volivci za de Gaullovo »stabilno vlado« utegne biti zelo visoka; to bi napovedovala stališča nekaterih desničarskih politikov, ki sedaj slavijo zmago. Za popolno potez republiko ostane sedaj le še en korak: izvolitev novega predsednika republike. Opazovalci soglasno napovedujejo izvolitev generala de Gaulla. Kdo bo premier se še ne ve — prav gotovo pa bo iz vrst desnice. Oboje bo končno znano konec leta, po volitvah 21. decembra.

Toda tudi nova republika bo prevzela skoraj neizpremenjeno breme četrte republike: Alžir. Številke o volitvah v Alžiru ne morejo preslepiti nikogar, zlasti še, ker v nekaterih krajih ni glasovalo tudi po 80 odstotkov arabskih volivcev. Še manj pa morejo alžirske volitve odstraniti alžirsko osvobodilno armado, ki je še vedno »prisotna« in izredno aktivna.

A. Furlan

Ponosna, slavna imena

Kratke IZ RAZNIH STRANI

Spet smo okrasili mesta in vasi, izložbe in vlake; izobesili smo zastave in bili na svečanih akademijah. Povsod smo se zbirali in poslušali slavoslovne besede. Obličina so bila polna vedrega smeha, zadovoljstva in ponosa. Za 29. november, za Dan republike, za naš skupni, veliki praznik.

V pozni jeseni leta 1943 še ni bilo tako. Takrat se je še valil dim s pogorišč. Grom eksplozij je odmeval po dolinah in gozdovih. Bila so še koncentracijska taborišča. Takrat nisi vedel, če boš jutri še živ. Vsega je manjkalo, le smrti je bilo preveč.

Stevilne kolone borcev so se takrat namenile k neznanemu cilju. Malokdo je vedel, kam gredo. Sešle so se v Jajcu, v starem mestecu ob Vrbasu. Stotine kilometrov so prehodile peš. Prebijale so se tudi skozi številne zasede. Ko so se sešle, je bilo 29. novembra 1943 — zgodovinsko zasedanje AVNOJ. Ves svet je prisluhnil boju majhnega, žilavega naroda na Balkanu.

V maju 1945 je začela svoboda. Ni se več valil grom eksplozij, utihnil so rafali brozostrel, smrt se je odmaknila. Ostali so številni grobovi, pogorišča in ruševine. Kljub rekam preletel kri vi je ostalo tudi ljudstvo. Borbeno pesem brigad je zamenjala pesem dela. Trinajst let je že minulo odtlej. Ni več pogorišč in ne ruševin. Prej nepoznana Jugoslavija obdružuje danes ves svet. Zakaj? Kaj smo predstavljali pred drugo svetovno vojno? Majhno balkansko državo, polno naravnih bogastev, ki je imela slabe ceste, nekaj železniških prog in je bila skorodna brez industrije. Pomembni smo bili le kot kmetijska država. 7032 ton premoga smo proizvajali na

letu, 1100 ton nafte, 235 ton jekla, 1800 ton aluminija in nekaj tisočinskih izdelkov. Naravna bogastva so izkoriščali tuji kapitalisti. Pri nas je bila doma revščina. Štiriletna vojna je opustošila še to, kar smo imeli.

Ljudstvo je obstalo. Vse solze je izjokalo v vojni. Le grobovi in ruševine so ga obdajali, ko je začela svoboda. Edina rešitev je bila v delu. Velika naravna bogastva, dotlej neizkoriščena, so se ponujala. Voz in zemlja s številnimi rudninami. Industrije nismo imeli. Industrija potrebuje za pogon strojev energijo. Najcenejša je elektrika. Gradili smo električne centrale. Rekam smo zaprli pot z jezovi, usmerili smo vodo skozi tunele in kanale k turbinam. Jablanica, Zvornik, Jajce, Mavrovo, Mariborski otok, Vučica, Vuhred so kraji, kjer stoji danes naše največje električne centrale na vodni pogon. Prej smo pri izkopu puščali trohneti tisočstote ton odpadnega premoga. Da bi ga izkoriščali, smo zgradili termoelektrarne, ki ga pretvarjajo v elektriko. Kolubara, Čakčić in Šoštanj so tri od njih in so hkrati najmoderneje v Evropi. Tako smo povečali proizvodnjo električne energije za šestkrat. Več kot 6 tisoč milijonov kilovatnih ur nam dajejo naše hidro in termoelektrarne, ki so zgrajene po vojni.

Nadaljevali smo z jeklom. Povečali smo železarno Jesenice, zgradili novo železarno v Zenici, gradimo še eno v Iljašu pri Sarajevu. Danes proizvajamo preko milijon ton jekla, pred vojno smo ga le 235 tisoč ton. Tovarne so rasle. Tovarne orjaki, ki danes zastopajo vse industrijske panoge. Ob njih so rasla nova mesta. Več kot 17.000 ton aluminija nam daje vsako leto dva kombinata: v Kidričevem in v Razinah. Milijone kvadratnih metrov tekstilnega blaga naredijo vsako leto tekstilne tovarne na Hrvaškem, v Sloveniji, v Srbiji in v Makedoniji. Tovarna plastičnih mas v Kaštel Sućurcu pri Splitu nam daje tisoče kvadratnih metrov vinilnih mas in raznih drugih izdelkov. Dvakrat bi lahko okvili zemljo na ekvatorju s kablji, ki jih naredi vsako leto Tovarna kablov v Svetozarevem.

Čemu imamo vozne rede?

Potnik, ki se vozi na prosti No-vo mesto—Straža z vlakom. (Ne-va odnela je Novoga mesta ob 16. uri 5 minut nam je pisal: da

izvajamo preko milijon ton jekla, pred vojno smo ga le 235 tisoč ton. Tovarne so rasle. Tovarne orjaki, ki danes zastopajo vse industrijske panoge. Ob njih so rasla nova mesta. Več kot 17.000 ton aluminija nam daje vsako leto dva kombinata: v Kidričevem in v Razinah. Milijone kvadratnih metrov tekstilnega blaga naredijo vsako leto tekstilne tovarne na Hrvaškem, v Sloveniji, v Srbiji in v Makedoniji. Tovarna plastičnih mas v Kaštel Sućurcu pri Splitu nam daje tisoče kvadratnih metrov vinilnih mas in raznih drugih izdelkov. Dvakrat bi lahko okvili zemljo na ekvatorju s kablji, ki jih naredi vsako leto Tovarna kablov v Svetozarevem.

Bakreno rudo smo pred vojno izvažali v inozemstvo in uvažali dragi baker. Leta 1954 je pričela obratovati tovarna v Sevojnem pri Titovih Užitah. Lani je dala na trg 16 tisoč ton obdelanega bakra. O domači proizvodnji zavrtil pred leti nismo upali misliti. Danes imamo vrsto tovarn, ki jih proizvajajo. 37 držav na zemlji je proizvajalo roto papir, ki na njem tiskajo časopise. Mi smo postali 38 držav s Tovarno roto papirja Videm-Krško, ki daje na leto že 30 tisoč ton tega papirja.

O čem naj še govorimo? O Tovarni »Rade Končar« v Zagrebu, ki izdeluje razen vsega ostalega tudi opremo za hidrocentrale, o tovarnah težkih oprednih strojev v Slavnskem Brodu in v Zagrebu, o našem prevencu za proizvodnjo stručnic, tovarni v Zrenjaninu, o

novih traktorjih, avtomobilih in motornih kolesih, ki jih tudi mi delamo doma? O 250 tisočih radijskih sprejemnikov, ki smo jih izdelali lani? O novih železniških progah in cestah, ki smo z njimi prepredili vso domovino? Nekaj smo kupovali stare parnike za tovarni promet; pluli so po Jadranskem morju pod našo zastavo. Zdej imamo tudi svoje ladjedelnice na Reki, v Pulji in drugod. Lani so naredile 50 ladjaj skupno nosilnostjo 140 tisoč ton. Gozdovi so naše največje bogastvo. Les je surovina za celozelo industrijo. 51 tisoč ton celuloze daje vsako leto tovarna v Prijedoru.

Omenili smo le najpomembnejše objekte, ki nam tudi največ dajejo. Razen teh je v trinaestih povojnih letih zrasla vrsta manjših tovarn, ki proizvajajo vse to, kar dan za danem uporabljamo. Marsičemu smo se morali odrediti, ko smo gradili energetske in industrijske orjake. Neopazno je šlo mimo nas vse to, kar smo dan za dan gradili in zopet gradili. Ves svet nas obdružuje in se ne more dovolj naučiti hitremu vzponu, ki smo ga dosegli. Zakaj? Zato, ker nas opazuje od daleč. Mi smo živeli v hitrici gradnji, novi uspehi so potiskali v ozadje veličino starih. Zato je prav, da pogledamo včasih nazaj v preteklost, da naredimo akademijo dela.

To je naša pot v socializem. To je pot našega delavskega in družbenega samoupravljanja.

Miloš Jakopc

Minerji!

PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE PROG NOVO MESTO sprejme takoj dva kvalificirano minerja

s pooblastilom za samostojno opravljanje minerskih del — Stalna zaposlitev v kamnolomu Vrhpeč pri Mirni peči Plača po tarifnem pravilniku.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Komisija za razpis štipendij pri OKRAJNEM ZAVODU ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V NOVM MESTU razpisuje naslednje štipendije:

1 za slušatelje, ravne fakultete
2 za Ekonomsko srednjo šolo in
1 za slušatelje šole za socialne telavce.

Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje Novo mesto do 25. decembra 1958. Prednost imajo tisti, ki že obiskujejo navedene šole.

OBVESTILO O VOZNM REDU

Avtoturistično podjetje »SLAVNIK« — KOPER je uvedlo s 24. 11. 1958 ekspresno avtobusno progo

PIRAN — KOPER — POSTOJNA — LJUBLJANA — GRO-SUPLJE — NOVO MESTO — BREŽICE — ZAGREB

z odhodom iz Pirana ob 4.00, iz Kopa ob 4.30, iz Ljubljane ob 7.40, iz Ivančne Gorice ob 8.00, iz Grosuplja ob 8.10, iz Trebnje ob 8.40, iz Novoga mesta ob 9.10, iz Čateža ob 10.00. Prihod v Zagreb ob 10.30. Odhod iz Zagreba je še istega dne ob 14.30 uri, prihod v Čatež-Brežice ob 15.00, odhod iz Novoga mesta ob 16.00, iz Trebnje ob 16.30, iz Grosuplja ob 17.00, iz Ivančne Gorice ob 17.15, prihod v Ljubljano ob 17.30, odhod iz Ljubljane ob 18.00, prihod v Koper ob 20.45, z odhodom proti Piranu ob 21.00, s prihodom v Piran ob 21.30 uri.

Še ena zmaga: PREDILNICA

(Prenos s 1. strani)
cevi. Najboljši obvezniki predvojske vzgoje so bili nato pohvaljeni in nagradjeni.

Nova predilnica — ponos Metlike in okraja

Množica Metličanov in okoličanov je nato zavila v stavbo nove predilnice, pred katero je igrala metliška godba pod taktirko Silva Miheličiča. V glavni dvorani nove tovarne so se zbrali predstavniki ljudske oblasti, med katerimi sta bila tudi člana izvršnega sveta LRS dr. Jože Vilfan in Tone Božič, podsekretar za industrijo in Kremenjar, celoten delavski svet in upravni odbor tovarne NOVOTEKS, njen direktor Luka Dolenc, upravni odbor sindikalne podružnice podjetja in številni drugi gostje iz Novoga mesta, Ljubljane, Črnomlja, Kranja, Metlike in drugih krajev.

Jože Udovc, predsednik delavškega sveta tovarne Novoteks, začelja slavje v novi predilnici

preje. Nova tovarna je hkrati osnovni kamen gospodarskega razvoja metliške občine. Čeprav bodo opravljeni v njej in poleg nje še nekaj obrtniških in gradbenih del, se bo delo v predilnici lahko nemoteno odvijalo. V imenu delavskega sveta se je tov. Udovc toplo zahvalil vsem, ki so razumeli željo kolektiva in potrebe trga, da je bila postavljena tako lepa nova tovarna, ki bo razen vsega drugega tudi del oddolžitve

POZDRAV GRADITELJEM AVTO CESTE

Dolenjski fantje Drago Uhan, Jože Rohl, Nace Evgelj, Peter Hrastar, Franc Struna, Franc Anžiček, Ivan Vidic, Jože Pirnar, Vinko Horvat, Ivan Dimič in Jože Tekavčič, ki si služijo vojaški rok v Tuzli, pozdravljajo vse domače prijatelje, dekleta in bralce Dolenjskega lista. Hkrati čestitajo mladinskim delovnim brigadam za uspešno opravljeno nalogo.

naše skupnosti, partizanski Belj krajin.

O pomenu nove predilnice za občino in okraj sta zatem govorila tudi predsednik Oblo Gojko Jug in predsednik OLO Franc Pirkovič, ki je poznal s pritisikom na gumb predilne stroje v tek, delavke novega obrata pa so jim začele takoj streči. Gostje so si ogledali tovarniške oddele in bili skupno z domačini prijetno presenečeni nad lepo ureditvijo tovarne, modernimi stroji in mladim kolektivom novega obrata. Sledil je ogled nove Vinske kleti, popoldne pa je bila zelo uspela družabna prigraditev v Metliki in na Vinomeru. Zmaga na avto cesti se je 26. novembra pridružil še ena velika zmaga Dolenjske in posebej Metlike; moderna, lepa predilnica. Vsem, ki imajo pri njeni dograditvi in ureditvi pomembnega načrta kakršnokoli zasluge, moramo samo čestitati za resnično lepo in veliko pridobitev!

Predsednik OLO Franc Pirkovič je pravkar pognal v tek stroje nove predilnice

»DOLENJSKI RUDAR« nov list v Krmelju

27. novembra je izšla 1. številka »Dolenjskega rudarja«, internerga časopisa Rudnika rjavoga premoega Krmelja. Izdaja ga delavski svet rudnika, ureja pa uredniški odbor. Izhajal bo enkrat mesečno v 500 izvodih, dobivali pa ga bodo vsi rudarji brezplačno. Casopis bo prinašal kratek pregled notranje in zunanje politike, vzgojne članke, pojasnila in članke o življenju in delu rudarjev (sklepe delavskih svetov, upravnih odborov, gospodarske problematiko, perspektive rudnika, komunale, kulture in drugo.)

mog ne gre v prodajo. Največ premoega so nakopali v jami »3. maj« — 58% celotne proizvodnje.

18. oktobra je bil ustanovljen na pobudo Zveze komunistov v Krmelju pri rudniku rjavoga premoega »Klub mladih proizvajalcev«. Cilj kluba je spoznavati mladino z gospodarsko problematiko, z vloge delavskega samoupravljanja in ostala vzgoja mladine; tako bodo usposabljali mladino za sodelovanje v delavskem samoupravljanju.

ZANIMIVE ŠTEVILKE

Vsak dvajseti Jugoslovčan aktivno sodeluje pri upravljanju v gospodarski in družbeni dejavnosti. V podjetjih z več kot 30 delavci je bilo ob koncu lanskega leta 1 milijon 430 tisoč delavcev in uslužbencev. To so kolektivi rudnikov, central, novozgrajenih tovarn in kombinatov, velikih in malih tovarn, kjer je osredotočen največji del delavskega razreda. Ti kolektivi so izvolili 198.000 članov delavskih svetov in 42 tisoč članov upravnih odborov. Vsak drugi član delavskega sveta je kvalificiran ali visoko-kvalificiran delavec, več kakor polovica je moških in žensk do 35 let starosti, to je delavcev, ki so v povojnih letih postali nosilci proizvodnje in upravljanja.

IZ PIROTA

»Redno beremo Dolenjski list, ki nam prinaša vse novice iz domačih krajev; posebno pa smo radi brali članke iz življenja in dela brigadirjev, ki so gradili novo cesto skozi Dolenjsko. Lepo pozdravljamo vse domače, starše, sestre, brate, vse fante in dekleta.

Mirko Marinčič, Jože Skala, Dominik Kralj, Jože Grobelnik, Ivan Resnik, Marcel Kozlovčič, Franc Emeršič, Franc Dejman, Franc Longar, Franc Sašek, Jože Učjak, Avgust Hanuš, Lojze Čeh, Ivan Bratec, Jože Smigolc in Anton Skratek.

Obračamo se na tisoče državljanov, ki sodelujejo v raznih organih družbenega samoupravljanja! — Od vsakega dela je odvisno, ali bodo materialna sredstva, s katerimi razpolagamo in o katerih odločate, uporabljena tako, kakor to terjajo interesi posameznikov in interesi skupnosti.

Povečajmo proizvodnjo — napravimo naše življenje bolj bogato!

Obisk v Jugotaninu

Tovariša Svetozarja Srebota, direktorja »Jugotanina« v Sevnici, sem ujel med dvema sejama. Za bralca našega lista je povedal tole:

Naše podjetje je doseglo v prvem polletju 54,64% letnega plana. Polletni plan smo pressegli za 20,47 odstotkov. Podjetje izdeluje hrastov in kostanjev tanin-ekstrakt, ki ga uporabljajo tovarne usnja za predelavo usnja. Naš letni plan proizvodnje znaša 1800 t filterton — tanina, računamo pa, da ga bomo letos izdelali čez 2000 t. Letno ustvarimo 590 milijonov bruto produkta.

Imate pogodbe za nakup lesa že sklenjene? sem vprašal.

— Samo deloma, ker se bo sečnja šele začela. Najraje kupujemo slavonske hraste. Eden slovepski hrasti, ki še pri-

dejo v poštev pri naši proizvodnji, so hrasti iz okolice Sentjerneje.

- Kam prodajate tanin?
- Po vsej državi.
- Izvažate tudi?
- Da, na bližnji evropski in azijski vzhod, v Zahodno Evropo in Severno Afriko.
- Kako pa je z vašim tarifnim pravilnikom?
- Tarifni pravilnik je bil sprejet lani, njegova osnova pa je stara. Razlika pri plačah delavcev našega lesnega skladišča in lesnega skladišča »Kopitarne«, ki je sprejela tarifni pravilnik pred kratkim, znaša 20,5 odstotkov ali 8 din pri uri v našo škodo, čeprav so pogoji dela isti. Zdaj poizkušamo naše plače izravnati s plačami v ostalih podjetjih. Želimo, da bi imeli naši delavci enake plače kot drugi. V kratkem bo prišla iz občine posebna komisija, ki bo proučila te naše zahteve. Analitična ocena je v naši tovarni izvršena, primerjanje med podjetji iste stroke v Jugoslaviji pa ne.
- Imate menzo?
- Imamo, toda naša menza kuha samo topele obroke (enolončnice, vampe, golaž in podobno), ker se opoldne in zvečer hranijo delavci doma. Obrok stane 30 din.
- Koliko ljudi imate zaposlenih?
- Število se stalno menja, vendar ostane v mejah od 170 do 180 ljudi.
- Otroškega vrta nimate?
- Imamo, imamo! Otroški vrtec je v naši stavbi, mi smo

ga zgradili, vendar smo ga oddali prosveti. Prosveta plača vzgojiteljice in igrače za otroke, stavbo pa še vedno vzdržujemo in popravljamo mi. Letos smo zgradili za vrtec tudi bazen.

Direktor mi je nato razkazal vrtec, v katerem se vsak dan igra 33 otrok. Je prostoren, lep in zelo dobro urenjen. Vsaka stvar je bila na svojem mestu in čakala ciljanke. Presenečen sem bil. Tipal sem dalje: — No, vrtec imate — sindikalne dvorane pa gotovo nimate, kaj?

— O, imamo jo! Kar tukaj v prvem nadstropju je. V njej imamo razne sestanke in predavanja. Pozimi prireja mladina v njej ples.

Dvorana je precej prostorna. Na enem koncu je tabla, na kateri so bili napisani nekakšni računi. Tu je tudi točilna miza. Delavci imajo v tej dvorani svojo malico.

— Knjižnice pa nimate?

— Tudi knjižnico imamo. Odprta je ob nedeljah dopoldne. Imamo tudi sobo Ljudske tehnike. Zelo je škoda, ker se je muzika Svobode skazila, kajti tukaj za njo nimamo prostora.

Ogledal sem si seveda tudi tovarno. Videl sem, kako drobne les, kako ga transportirajo v silose, sipajo v kotle, kuhajo »juho«; ogledal sem si vrenje v izparilniku, aparat, ki s 7500 obrati v minuti razprši taniško tekočino v vroč zrak, kjer voda izhlapi in ostane samo suh prah — tanin, katerega natresejo v vreče po 50 kg.

Pri kotlih sem vprašal delavca:

— Je tukaj vroče?

— O, zdaj že gre in pozimi tudi, poleti je pa taka vročina, da zijamo kot mladi kosi!

Ali kdaj raznese kak kotel?

— To se pri nas še ni zgodilo. Stroji so stari 20—30 let in za nje sploh ne plačujejo več amortizacije. Najvažnejši je

parni stroj, ki dela noč in dan. Če bi se ustavil, bi stala vsa proizvodnja.

— Je pri delu veliko nesreč?

— Ne, zelo malo jih je. Po navadi se poleti kdo malo opeče, ker delajo zaradi velike vročine samo v kopalnah.

Med skladovnicami lesa na prostem mi je obratovodja razložil:

— Tukaj delajo nekvalificirani delavci lesnega skladišča. Po 8 ur na dan ob vsakem vremenu skladajo in nakladajo težka metrska polena. Zadnjo uro dela ima vsak, ki dela tukaj, za nekaj centimetrov daljših roke...

Poslovil sem se. Bil sem prijetno presenečen nad vsem, kar sem videl v tej tovarni, sevniskem Jugotaninu.

J. P.

MORNARJA POZDRAVLJATA

Slavko Milavec in Franc Johar, ki služita vojaški rok v Pulju, sta nam pisala: »Vedno z velikim veseljem pričakujemo dan, ko nas obišče Dolenjski list in nam prinese novice z vseh domačih krajev. Pozdravljamo vse domače, Dolenjske in Dolenjke ter vse, ki so sodelovali pri izgradnji avto ceste Ljubljana—Zagreb!«

Pogled v prenatrpano delavnico novomeške MOTO MONTAŽE

Pozdravljajo ...

Za naš veliki praznik 29. november — rojstni dan republike, toplo pozdravljamo starše, brate, sestre, sorodnike, zlasti pa fante in dekleta in znance iz domačega kraja ter vse državljane in brigadirje, ki so zgradili avto cesto. Mornarja: Miha Maver, Josip Beg, Nikica Tatalaji in Jože Jozipović, ki služijo kadrovski rok v Tivatu pri Boki Kotorski.

Gornjim pozdravom se pridružujejo Tonček Kovač, Vinčo Ruperšič in Tone Kralj, fantje iz Sentruperta, ki služijo vojaški rok v Sarajevu.

Množica Metličanov in okoličanov odhaja s trga k otvoritvi nove predilnice

Sloves belokranjske črnine

IVAN URH, obratovodja Vinske kleti v Metliki

»Vinska klet v Metliki je bila zgrajena za to, da posreduje na tržišče kvaliteta belokranjska vina. S tem v zvezi pa je seveda potrebna pomoč našemu vinogradništvu. Klet so začeli graditi že leta 1954 in je samo izkop jame trajal poltrajsko leto. Lani je bila klet zbetonirana, letos pa tudi do kraja zasuta. Bilo je finanširala Glavna zadruga zveza Slovenije in Okrajna zadruga zveza v Novem mestu.

Sporodno z gradnjo kleti bi morala teči tudi obnova belokranjskih vinogradov. Te bi bilo treba ne večini pripraviti, izvesti nov sortiment in pritiči z novim, strojnimi obdelovalom. Tu pa so seveda ovire. Obnova našega vinograda, kot je bilo predvideno in je bila tu glavna ovira razdrobljena posest in pa konservativnost nekaterih vinogradnikov. Klub temu smo letošnje pritiči z odkupom grozdja in vina. Vinogradniki se sicer pritožujejo nad nekoliko nizko odkupno ceno, na katero pa so vplivale bogata vinska letina doma in v tujini, stara zaloga

in slab sortiment. Bili so primeri, da so nekateri vinogradniki pripeljali v Vinsko klet celo kisa, cikasta vina, ki smo jih nujno morali zavrniti. Današnji vinski trg je namreč zelo zahteven in podjetja rajši kupujejo sortna, kvaliteta štarskega in primorskega vina, kot pa naša belokranjska, ki so v najnižji oziroma zaradi arome kvečjemu v drugi skupini.

Treba bo torej pošteno razmisliti o belokranjskem vinogradništvu. Rešitev bi bila v obnovi vinogradov, v sortimentu in predvsem v sodelovanju s Kmečkim zadrugo, kar bi tudi znizalo proizvodno ceno.

Naša vinska klet, ki je zdaj obrat Gospodarske poslovne zveze v Novem mestu, je zdaj delno opremljena. Drugo leto bomo opremo dopolnili. Predvsem bo treba urediti lastno predelovalnico grozdja, ker le potem lahko Vinska klet tudi odgovarja za kvaliteto vina. Zato se bomo v prihodnjih letih skušali usmeriti predvsem na odkup grozdja.

Iz manjšega na večje

V naši državi smo imeli leta 1947 338 okrajev, 85 mestnih odborov in 7.886 krajevnih odborov. Protj koncu lanskega leta pa okrog 100 okrajev in 1.193 občin. Te spremembe je narekoval nagli gospodarski razvoj in potreba, da se izoblikujejo čim večje, ekonomsko uravnotežene teritorialne enote.

Kadar slišimo besedo »domača avtomobilska industrija« se radi malce posmehujemo, češ: »Kaj govorimo o tem, ko še v uvažamo in le sestavljamo sami!« Potem nam vstane pred oči poslopje avtomobilske tovarne nekje v inozemstvu, ki si jo predstavljamo nekako takole: ogromna, visoka in dolga postopja, ki jih je kar celo mesto, skozi vrata te tovarne pa drug za drugim počasi dršijo lepi bleščeči Mercedesi, Sevreteti, Kadlakki, Opelii in ne vem še kakšni osebni avtomobili. Tako si tovarno predstavljamo, v resnici pa je slika popolnoma drugačna.

Predno zdrči avto ves bleščeč skozi vrata tovarne, je treba sestaviti veliko število delov, kar več tisoč jih je v vsakem. Avtomobil ni le bleščeča se karoserija s sedeži, motorjem in štirimi kolesi. V njem je mnogo več. Sto in sto tisoč vijakov, les, razne merilne naprave, vzmeti, električne napeljavne, luči, pečniki, obošalniki, ključke in ključavnice, zavese, šipe, tapcirani sedeži in še marsikaj. Skozi sto in sto pridnih rok in strojev gre Mercedes, preden bleščeč pridriči iz tovarne. Avtomobilske tovarne v inozemstvu tako kot naše ne delajo vsega, kar ima avtomobil na sebi in v sebi. Še jim ne izplača. Vzemimo vijake. Zakaj bi jih delali sami, ko je veliko tovarni, ki delajo le vijake. Podobno je z mnogimi ostalimi deli avtomobila, kot so žarometi, električne troblje, obošalniki, razni sestavni deli za električno napeljavo itd. Vse to delajo že razna industrijska podjetja. mnogo ceneje kot bi mogla proizvajati tovarna avtomobilov sama. Razen tega je mnogo enostavne kupiti potrebne dele, v kolikor jih pa ni mogoče kupiti, pa naročiti pri neki tovarni. To je kooperacija v industriji avtomobilov. Marsikatera bleščeča francoska, angleška ali švicarska limuzina, ki zdrči mimo nas, pospremljena z vzdih obudovanja, je narejena tako. Motor je izdelan nekje v Nem-

zilo dolgo ogledoval in ni mogel verjeti, da je izdelano doma.

»Dve sto jih vzamem! Do kdaj nam jih lahko pošleste?« je slišati njegov zveneč glas do srede dvorane. S težavo mu predstavnikl Moto montaže dopovedo, da je to prototip in da bodo pričeli s proizvodnjo te vrste avtomobilov šele aprila prihodnje leto. Toda že je tu drugi. Tudi on si je vozilo dolgo ogledoval in se nazadnje odločil, da ga kupi. Razložilo mu enako kakor onemu iz Bosne. Toda ta se ne da ugnati.

»Prav, pa mi prodajte tega. Denar nakazem takoj.«

»Toda vozilo ni na prodaj. To je prototip!« Ne grem z velesejima brez njega. Z milico vam bom prebrl, da ga ne boste oddeljali nazaj v Novo mesto! grozi onemu in se ne pusti prepričati.

To smo doživeli na jesenskem velesejmu v Zagrebu, sedaj pa skočimo nazaj v Novo mesto k Moto montaži.

380 delavcev dela v njej. Majhna tesna dvorana je tako natlačena avtomobilskimi deli, orodjem, s stroji in z ljudmi, da moraš paziti pri vsakem koraku. Tu nastajajo kombiji. V tej dvorani, polni oglušajočega ropota, delajo delavci pozimi v mrazu, ker nimajo ogrevanja, nimajo sanitarij ne garderob, ker ni prostora zanje, toda kljub temu zapuščajo dvorano dan za dnem, teden za tednom novi avtomobil. Približno 60 odstotkov proizvodnje so že osvojili. Nekaj delavci sami, nekaj pa preko 80 kooperantov pri nas

stavljati in doseči uporabo za različne namene; za dviganje, za prešanje, za zvijanje cevi in vsa mogoča dela v mehaničnih delavnicah. Ta oprema ima še to dobro lastnost, da je zelo lahka, saj tehtajo vsi deli skupaj le 210 kilogramov. Z njo je mogoče dvigniti 10 ton in doseči enak pritisk. V okviru servisnega programa izdelujejo še dvigalne odre za avtomobile in omare za orodje na gumilastnih kolesih, ki jih lahko prevažajo po delavnici. Praviijo, da je to le začetek servisnega programa.

V okviru programa izdelave delov notranje opreme za avto izdelujejo še gredno napravo za ogrevanje kabine in ostalih prostorov v avtomobilu. Prirejana je za tovarnjake TAM in FAP, vgradijo pa jo je mogoče v vsa vozila, ki imajo vodno črpalko. Nov proizvod je naprava za briganje vode na vetrobransko steklo, ki jo bo mogoče kupiti že te dni.

Čas beži. Kakor mimogrede smo vam predstavili Moto montažo, ki je zrasla iz nekdanjega Agroservisa, da sami nismo vedeli kdaj. Nenadoma so skozi njena vrata pripeljali prvi kombiji. V stavbi v Zabljah vsaj utrpeli mogočno življenje. 380 ljudi dela v težkih pogojih, toda kljub temu z izrednim poletom. Prislunhno udarjanju lesenih betov po pločevini, ki jo oblikujejo, pogledmo s okna, kjer trepetajo pobilski varilnih aparatov. Ta stavba bo kmalu postala preteklost, saj že rastejo ob njej stebri nove dvorane, ki bo Moto montaži pomagala zaditi na vsa pljuča. Tako raste novomeška tovarna avtomobilov.

Novomeščani bomo ponosni na vozila, ki jih bomo srečavali na vseh cestah FLRJ. Z veseljem bomo lahko dejali prijatelju ali znanec:

»Ta je pa naš, novomeški!«

Miloš Jabonja

Predstavljamo MOTO MONTAŽO

»Toda vozilo ni na prodaj. To je prototip!« Ne grem z velesejima brez njega. Z milico vam bom prebrl, da ga ne boste oddeljali nazaj v Novo mesto! grozi onemu in se ne pusti prepričati.

To smo doživeli na jesenskem velesejmu v Zagrebu, sedaj pa skočimo nazaj v Novo mesto k Moto montaži.

380 delavcev dela v njej. Majhna tesna dvorana je tako natlačena avtomobilskimi deli, orodjem, s stroji in z ljudmi, da moraš paziti pri vsakem koraku. Tu nastajajo kombiji. V tej dvorani, polni oglušajočega ropota, delajo delavci pozimi v mrazu, ker nimajo ogrevanja, nimajo sanitarij ne garderob, ker ni prostora zanje, toda kljub temu zapuščajo dvorano dan za dnem, teden za tednom novi avtomobil. Približno 60 odstotkov proizvodnje so že osvojili. Nekaj delavci sami, nekaj pa preko 80 kooperantov pri nas

uvajajo le sasijo s prednjo premo in motor, že so pričeli z drugim. Motorje za avtomobile ne nameravajo izdelovati, nameravajo osvojiti le 81 odstotkov proizvodnje. To bodo ureditve šele aprila prihodnje leto, ko bodo pričeli izdelovati novi avtomobil, ki smo ga obudovali na Zagrebškem velesejmu.

Razen avtomobilov delajo še drugo, kot smo že rekli. Uresničujemo še dva programa: servisni in program notranje avtomobilske opreme. Vsak, ki ima opraviti z avtom, ve, koliko težav je s servisnimi popravili. Naše delavnice so slabo opremljene, dele v njih poteka zelo počasi. Moto montaža je imela pogodbe za servisna popravila z več kot 80 delavnicami na ozemlju FLRJ. Odločili so se. Uvožena oprema za delavnice je zelo draga, torej jo bomo izdelovali sami. Tako so pričeli s proizvodnjo hidravličnih oprem UHS-10 v štirih vrstah. Vse štiri vrste je mogoče se-

PIONIRJI pri tovarišu Marinku

Proslava 15. obletnice rojstva naše države je bila za slovenske pionirje še posebno pomembna: v petek, 28. novembra, je predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko sprejel v Ljubljani 60 pionirjev in pionirke.

Med njimi je bilo tudi 6 pionirjev iz Novega mesta, Leskova pri Krškem in iz Metlike. Veseli so se odpravljali po novi cesti v Ljubljano, kjer je prisenečenju sledilo presenečenje. Obiskali so uradništva mladinskih in pionirskih listov, se pogovarjali z uredniki, akadem. slikar Jože Ciuha pa se je spomnil lanskega srečanja z dolejskimi pionirji v Poljanah ter naročil v svojem imenu in v imenu slikarja Ivana Šubica lepe pozdrave. Pionirji so si nato ogledali radijsko in televizijsko oddajno postajo, pogumno so stopili tudi pred televizijsko kamero in se tako nato tudi videli na zaslonu, v Domžalah pa so si ogledali veliki oddajnik. Po dobrem kosilu so odšli v pionirsko knjižnico, kjer so se spoznali z ljubljanskimi pionirji ter z njihovim delom.

Nestrpni pa hkrati resni so nato odšli v palačo Ljudske skupščine, kjer jih je sprejel predsednik tovariš Miha Marinko, navzoči pa so bili tudi člani izvršnega sveta ter predstavniki raznih družbenih organizacij Slovenije. Skupina pionirjev je najprej čestitala tovarišu predsedniku za praznik republike in mu izročila lep šopek cvetja. Tovariš Marinko se je zahvalil za čestitke in spregovoril o nalogah pionirjev ter o velikih uspehih, ki smo jih dosegli v 15 letih graditve socializma. Posebno je naročil pionirjem, naj bodo pridni in marljivi v šoli in poštivalni v organizacijah, kjer delajo, saj so druga izmena, ki bo prevzela za odraslimi veliko in odgovorno nalogo — dokončno zgraditve socializma. Vsak pionir je dobil nato Kajuhove pesmi s podpisom tovariša Marinka, ki je nato povabil male goste na zakusko. Tu so se pionirji sproščeno pogovarjali o delu in v raznih krogih in organizacijah. Povedali so tovarišu predsedniku, kako delajo v posameznih krajih. Novomeški pionirje sta zastopala Slavka Retelj in Slavica Podraž; Slavka je tovarišu Marinku razložila, da imajo novomeški pionirji pre malo prostora za knjižnico in za delo krožkov, ker je v šoli pouk dopoldne in popoldne.

Pionirji so nato obiskali dvorano nove Ljudske skupščine. Metliški pionir Manko se je kar na psem lepem pojavil na govorniški tribuni in izval splošno veselje in odobravanje. Tovariš Marinko je dejal otrokom:

«Da, taki boste vi, ko odrastete — ljudski poslanci!»

Teško so se poslovili pionirji od svojega gostitelja in zapustili poslopje Ljudske skupščine. Nikdar ne bodo pozabili letošnjega 28. novembra!

M.T.

Vsaki šoli telovadišče in delavnico

Kako skrbe v občini VIDEM-KRSKO za vzgojo mladine

Načrtno delo v Brežicah

V mestnih organizacijah so začeli študirati že poletni. Nekatere organizacije so pri študiju kar lepo uspele in predale že dobro polovico gradiva VII. kongresa ZKJ. Pri njih je stvar sorazmerno gladko šla, ker imajo precej sposobnih ljudi, ki organizirajo in vodijo študij. Teže je po vsakih organizacijah, tu so bili mnogi člani do nedavne še močno zaposleni z jesenskimi deli, pa tudi ljudi, ki bi lahko vodili študij, ni povsod po vaseh. Te težave je rešil občinski komite ZKS, ki je izdelal načrt študija za vse vaskiše organizacije v občini Brežice. Ker bodo spomladaj člani vaskih organizacij spet zaposleni s poljskim delom, predvideva načrt naj se kongresno gradivo po vaskih organizacijah prešudi do aprila 1959. Pomankanje predavateljev na vasih pa je občinski komite rešil tako, da je iz vrst brežiških intelektualcev formalizirano študijsko komisijo, ki šteje okoli 60 članov. Jedro študijskega dela je program ZKJ, ki je dopolnjen z zadevnimi referati na kongresu in z ostalo literaturo. Za vsako poglavje iz programa je predvidenih okoli 5 predavateljev, ki vodijo študij po vaseh. Omeniti je treba pomoč oficirjev JLA iz Cerklja, ki sodelujejo v študijski komisiji. Te dni študirajo drugo poglavje, do konca pa nameravajo po vaskih organizacijah prešudirati vsaj štiri poglavja programa.

Razen v študiju je občinski komite v Brežicah na svojih nedavnih sejih razpravljal še o sprejemanju novih članov ZKS in o volitvah v zadržne svete. Posebno glede prvega je sklenil pozitivno delo med mladino, saj imamo več primerov, da so bili mladinci pri izgradnji avto cest sprejeti v ZK, medtem ko naše organizacije doslej niso opazile njihovega dela. Na seji so tudi pregledali potek priprav za volitve v zadržne svete, ki so v glavnem uspele, najslabše pa so se nanje pripravili v Krški vasi in v samih Brežicah.

Pionirski odredi se že pripravljajo za zimsko sezono. V Tednu otroka so vsi odredi imeli slavnostne konference, kjer so izvolili štabe odreda in sprejeli letne delovne načrte. Vsi se že vneto pripravljajo na slovesen sprejem v pionirsko organizacijo. Pionirji so tudi zbirali sadje. Tako so zbrali slive za šolske mlečne kuhinje, kjer so nakuhali mnogo marmelade. Zbrali so zimsko sadje za domače kuhinje. Zdolani so poslali sadje dijaškemu domu TSS, raski pionirji pa so zbrali sadje za pionirje iz Zidanega mostu in za TSS. Dolenjevaščani so se odločili, da pošljejo sadje v Bele vode.

Avtomoto društvo že pripravlja program dela s pionirji po šolah v mesecu tehotniku, ki bo trajal od 1. do 29. novembra.

Prepričani smo, da bodo uspehi vedno večji, če bo tudi v bodoče tako dobra povezava med posameznimi organizacijami, ki skrbe za vzgojo mladine, kakor je bila doslej. Saj je želja nas vseh, da vzgojimo mladega človeka v dobrega državljanja FLRJ.

Rezi Pirc

Občinska Zveza prijateljev mladine v Vidmu-Krškem je skupno z občinsko pionirsko komisijo, s svetom za zaščito matere in otroka kakor tudi z drugimi organizacijami, ki skrbijo za vzgojo mladine, razpravljala o raznih predeh problemih ob Tednu otroka.

Vso skrb bodo posvetili družinam z več otroki ter socialno in moralno ogroženim otrokom. Obiskovalci bodo te družine in jim nudili pomoč.

Ker bo uspeh zadovoljiv le tedaj, če bodo starši zadostno izobraženi, so sklenili, da bodo društva prijateljev mladine skupno z vodstvi svojih organizacij vrstili več vzgojnih in zdravstvenih predavanj.

Število zaposlenih staršev se stalno večja. Zato tudi predstavniki, ki jih ima otroški vrtec v Krškem, ne zadoščajo več. Vrtec gostuje v domu TVD Partizana. Občinski odbor ima že pripravljene načrte za gradnjo novega vrta v mestnem parku. Upajmo, da bodo z novimi šolskim letom imeli naš najmlajši Krčan in svoj novi dom. Tudi sedani vrtec na Vidmu ne zadostuje. Zato bo PDM na Vidmu skušala zanimati na zborih volivcev vse odgovorne ljudi, da bo v novih stanovanjskih blokih predviden nov vrtec za najmlajše, kakor tudi prepotrben prostor za šolsko in pošolsko mladino, kjer se bo lahko uredilo knjižnico, čitalnico in šahovski prostor.

O pomenu telovadišč in igrišč v Vidmu-Krškem razpravljajo že dalj časa. Težnja mladine in vzgojiteljev po telovadiščih in igriščih bo kon-

čno le uresničena. Najprej so pričeli za ureditvijo telovadnega igrišča v Krškem, kjer so že odkupili potrebne prostore. Mladina TSS in pionirji osnovne šole bodo s prostovoljnimi delom pripomogli k čimprejšnji dograditvi telovadišča. TVD Partizan pa bo krilo materialne stroške in prevoze.

Tudi igrišče v Leskovcu pri Krškem, ki je bilo grajeno pred leti, je stalo že mnogo denarja. Vendar pa to igrišče še ni uporabno za svoje namene. Upraviteljstvo šole bo skupno s pomočjo občinske ZPM in sveta za šolstvo, ob pomoči mladine in pionirjev kakor tudi TVD Partizan, ki ga nameravajo oživetiti, dokončno uredilo igrišče, ki bo najlepše v vsej občini in ga bo uporabljalo nad 500 pionirjev in mladincev.

Videmski šoloobvezni otroci nimajo ne telovadnice ne igrišča. Telovadijo na savski Vrbinji, ki je dostopna le ob lepem vremenu. Otrok v tem kraju je čedalje več, zato je težnja po odkupu zemljišča za telovadišče upravičena. Tudi na Velikem Trnu in v Dolnji vasi nimajo nobenega prostora, zato bi tudi tam radi odkupili zemljišče. Občinski ljudski odbor kaže vse razumevanje za te probleme in jih skuša v tekočem letu rešiti.

Občinska Zveza prijateljev mladine z ostalimi telesno-vzgojnimi organizacijami upa, da bodo ti problemi rešeni v tekočem letu in da bo imela vsaka šola telovadišče.

Solske delavnice in tehnične delavnice mladine Solskim delavnicam so posvetili mnogo pozornosti. V

72 litrov krvi

Ko je mladi borec Tomo Danilovski v boju proti nemškim trupam v Sremu dal trojico kri, da bi rešil življenje hudo ranjenemu tovarišu, gotovo še ni mislil, da bo dosegel rekord v tej plemeniti akciji. Nedavno

je Danilovski, 34-letni uslužbenec v Skoplju, dosegel svojstveni rekord: dal je dva sedemdeset liter svoje krvi v teku 14 let.

POZDRAV IZ JLA

Fantje, ki služijo vojaški rok v Nišu, toplo pozdravljajo za dan armade vse znanec, sorodnike in dekleta: Alojz Sever, Jože Korosec, Ignac Zauderl, Avgust Cej, Jože Pomberk, Martin Zagore in Franc Dajčman. Čestitajo tudi vsem, ki so gradili avto cest!

Solske delavnice in tehnične delavnice mladine

Solskim delavnicam so posvetili mnogo pozornosti. V

Nova kočna na Libni

Turistično društvo v Vidmu-Krškem, ki je bilo ustanovljeno pred dobrim letom, je takoj po ustanovitvi krepko prišlo za delo. Organizirali so teden čistote in dosegli, da so takrat mesto Vidmu-Krško lepo očistili in uredili. Če bi se taki tedni bolj pogosto organizirali, bi se sčasoma ljubezen do čistoče ukoreninila in mesto bi bilo vedno ljubo. Turistično društvo poseveča veliko skrb tudi gostinstvu, ureditvi cest, sodeluje pa

še z urbanisti. Osnutek turističnega prospekta že imajo v celoti izdelan, tako da ga bodo lahko izdali.

Ne skrbijo pa le za ureditev mesta, temveč želijo tudi, da bo naša okolica lepa in privlačna.

Ze dalj časa želijo lovske družine, da bi si uredile kje v bližini mesta primerno lovsko kočno. To željo bo uresničilo Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Turistično društvo želj poskrbeti tudi za nemoten televizijski sprejem v Vidmu-Krškem. Zato bodo poleg kočne postavili še velik razgledni stolp, ki bo hkrati tudi nosilec reline televizijske antene. To delo mislijo opraviti do konca tega leta. Turistično društvo, ki se je povežalo z lovskimi družinami, tako da bodo skupno zgradili na Libni lepo turistično lovsko kočno, ki bo stala po predračunu 8 milijonov 300.000 dinarjev. Urejena bo v lovskem stilu, imela pa bo poleg kuhinje in sobe tudi salon in lično teraso. Material že dovažajo. Kljub težkemu dovozu imajo že pripravljenih okrog 3000 kosov opeke in 30.000 kg peska. Računajo, da bo lovska kočna na Libni dogra-

jena za 4. občinski praznik, to je do meseca avgusta prihodnjega leta.

Nov tečaj

13. novembra se je začel v prostorih osemletke v Novem mestu stenografski tečaj. Vodi ga tovarišica Ivica Kapetanova, obiskuje pa ga 13 tečajnikov. Organiziralo ga je Društvo strojeopiscev in stenografov v Novem mestu.

Rešilni avto brzi po cesti. Zvijajoči glas sirene spremlja hrup motorja in prah za avtomobilom. Ljudje gledajo preplašeni za njim. Kaj se je zgodilo? Ali je zelo nevarno? Bo pripeljal pravčasno v bolnišnico? Kdo je nesrečnik v avtomobilu? Ugibajo. Njihove misli spremljajo neznanca, ki se v dveh avtomobilih morda bori s smrtno

Rešilni avto je pripeljal pred bolnišnico. Vrata na odprto, na nosilih prineso iz njega blede čloneško telo. Dežurni zdravnik pregleda pacienta in že daje navodila:

»Težka krvavitev. Potrebna je transfuzija krvi. Sestra, ugotovite kruno grupo in pripravite kruno plazmo! Pacienta takoj prenesite v operacijsko sobo. Pripravite vse potrebno!»

Pridel se je boj za človeško življenje. Cez nekaj trenutkov bo skozi tanko iglo polzela v žilo nesrečnika krvna plazma. Smrt bo premagana s pomočjo ljudi, ki so darovali kri. Le majhno količino je dal vsak izmed njih. Zdravniki so jo konzervirali. Tako nastane krvna plazma, ki rešuje življenja. Nesreča se počiva in ne izbira. Vsakogar lahko doleti. Danes ali jutri, ponoči ali podnevi.

V Novem mestu ima krvodajalstvo že tradicijo. Letos bomo darovali kri že četrtič po vojni. 2000 ljudi v našem okraju naj bi letos darovali kri. Od tega

Darujmo kri!

600 v novomeški občini. Zavod za transfuzijo sicer že bo mogel zadostiti vsem potrebam. Krvna plazma je največji zdravniški zaveznik. Nešteto življenj so že rešili z njo.

Novomeška podjetja so pretekli teden prejela vabila komisij za krvodajalstvo pri občinskem odboru Bredega križa. Komisija jih vabi, naj seznanijo kolektivne s krvodajalstvom in ji dostavijo sezname ljudi, ki so pripravljene darovati kri. Prepričani smo, da jih ne bo malo. Preden odzamejo kri, vsakogar temeljito zdravniško pregledajo. Kdor ni popolnoma zdrav, ga odklonijo. Vsi lahko tako kontroliramo zdravlje. Odzovimo se. Morda bomo mi sami ali naš otrok jutri potrebovali kri? Nesreča ne izbira in ne šaka.

Komisija za krvodajalstvo bo kolektivom, ki bi jo želeli, posredovala predavanja. Priredili bodo večer zdravstvenih filmov. Krvodajalce iz okolice bodo dovažali in odvzajali z avtobusi. Vsak krvodajalec dobi po odvzemu krvi izdatno malico.

16., 17. in 18. decembra bodo Novomeščani, ki so doslej odzvali vsako leto v lepem številu, spet darovali kri. Kolektivni podjetji, ki ste prejeli vabila, pripravite sezname članov, ki so pripravljene sodelovati. Dostavite jih občinskemu odboru RK Novo mesto. Sodelujmo v plemeniti akciji!

Etiopija in njeni ljudje

Lepo število Novomeščanov, starejših in mladine, je v sredo 28. novembra privabilo predavanje »Današnja Etiopija«. Predavanje je v Domu ljudske prosvete priredila Ljudska univerza (odsek KD Dušan Jereb), predaval pa je tov. Mirko Jakše, domačin, ki se je pred kratkim vrnil iz Etiopije, kjer je preživel štiri in pol leta v naši diplomatski službi v Adis Abebi. Predavatelj je orisal zemljepisno in zgodovinsko podobo te svoje domovine in države, ki ima prebivalce nekaj manj kot Jugoslavija, je pa po površini štirikrat večja. Omenil je naše dobre gospodarske stike z Etiopijo, nato pa

s številnimi barvnimi diapozitivji (vsj posnetki so bili njegovi izvorni) popeljal poslušalce in gledalce vzdolž in po tečaj prezanimivi in pisani deželi, od goratih področij in Adis Abebe, drugega in kulturnega središča Etiopije, do Rdečega morja in skozi puščave ekvatorialne središča Etiopije, do najbolj primitivnih nomadskih plemen. Poslušalci so z izrednim zanimanjem sledili besedah in slikam o deželi, ki je z vso silo prizadeva, da bi se gospodarsko in kulturno dvignila. Jugoslavija ji je v tem prizadevanju v dragoceno pomoč.

Slavnostni oder v dvorani Doma sindikatov v Beogradu je bil okrašen s kongresno značko in z napisom: »Telesna kultura mora dobiti splošen in množičen pomen«. Ta izrek tovariša Tita je bil vodilna misel kongresa saj so problem množičnosti in družbene pomena telesne kulture obravnavali skoraj vsi referenti in govorniki v razpravi. O tem je govoril ob otvoritvi kongresa tov. Aleksander Rankovič, pri tem pa se je dalj časa zadržal tudi glavni referent — predsednik zvezne komisije za telesno kulturo in fiziko, tovariš Slavko Komar. Zaradi pomembnosti njegove govora, v katerem je obdelal res vse probleme naše telesne kulture, objavljamo nekatere misli iz tega referata.

Tov. Komar je najprej govoril o vzkliku za sklenitve kongresa. Dejal je: »Struktura naše družbe se bista nenehno spreminja. Zrasla so nova mestna in delavska naselja. Prišli je čas, ko se skrb za človeka postavlja v popolnoma drugačne materiale in družbene okvire. Dvig življenjskega stanja. vključujoč stanovanjsko igradnjo, je glavni cilj naših stremenj, zato je normalno, da v našem razvoju postavimo vračanje: Kaj pa je s telesno kulturo ljudstva, koliko smo tu napredovali, ali se telesna kul-

tura vlepe v splošne tendence razvoja naše družbe. sre vzporedno z razvojem ali morda konstantno? Kongres mora dati odgovor na ta vprašanja, zato je sklican, prav tako da mora proučiti vse idejne, organizacijske, kadrovske in druge predpogoje in možnosti za hitrejšo prilagovanje telesne kulture splošnim potrebam naših ljudi. Naloga kongresa je, da skuša razbistri ozkost prijemov na tem področju, da telesno kulturo postavi kot stvar splošnega pomena. Kongres mora dokreniti vse socialistične sile in institucije, ki imajo kakršnekoli naravne vezi s temi kompleksnimi vprašanji, da jih privede do novih prijemov. Prav tako je naloga kongresa, da oceni pomen in širino posameznih problemov in predloži, ki bodo na kongresu obravnavani, in da določil načela, po katerih se bo razvijala naša telesna kultura.»

Nato je tov. Komar poudaril splošno družbeni značaj telesne kulture in njene naloge v sedanjih pogojih družbenega razvoja. Povedal je, da je z množičnimi in sistematičnimi zdravniškimi pregledi v nekaterih šolah ugotovljena slaba razvitost otrok in mladine. Tudi rezultat merjenja telesne sposobnosti šolske mladine je v organizaciji le 25,5% ženske mladine, kar pa ne odražata stvarne potrebe in zanimanje za šport in telesno vzgojo pri tetrskih porazno je dejstvo, da je le 0,5% vsa ženska družbeno in športno aktivna v telesno kulturne organizacije.

V nadaljevanju referata je tov. Komar razpravljal o predeh vprašanju — o oblikih za telesno kulturo. Na tem področju so mnogi vzeli velik napredek, le bilo ed osebno-bivote do danes zgrajeno 80% vseh obstoječih ob-

jektov, ki jih je skupno 7.387. Zal da se od vseh teh objektov le 42% pravilno oskrbuje, vsi drugi so le gole površine, brez vsakih naprav. Samo 8,3% objektov imajo predpisane mere in so opremljeni, ostali so ali slabo opremljeni ali pa so brez vsakih tehničnih in sanitarnih naprav. Vse to kaže, da je vprašanje objektov zelo pereči problem in ga pa moroče rešiti kar čez noč. Zgoreno gledanje na telesno kulturo skozi športno-tehnične rezultate in plasmane negativno odraža v politiki gradnje objektov in v delitvi finančnih sredstev. Nekateri ljudski odbori so naše izdatil velike vsote za rekonstrukcijo ali gradnjo novih velikih stadionov, ki niso bili najbolj potrebni, medtem ko za objekte ob šolah in na vaskih klubih, ki so bili najbolj potrebni za telesno kulturo, od aktivnih članov te društva spremljani v nekakšno tekmovalne ekipe in so skoraj zaprla pot za vključevanje novih članov posebno tistih nad 25 let starosti, je Partizan še deloma ostal organizacija z enostransko vsebino, dejansko pa le to organizacija dijakov, saj jih ima v svojih vrstah kar 72,35%. Nezadovoljivo je tudi vključevanje ženske mladine v organizacijo za telesno kulturo. Od aktivnih članov je v organizaciji le 25,5% ženske mladine, kar pa ne odražata stvarne potrebe in zanimanje za šport in telesno vzgojo pri tetrskih porazno je dejstvo, da je le 0,5% vsa ženska družbeno in športno aktivna v telesno kulturne organizacije.

Nekaterih mest, kjer so posoli za soljenje plavati. Mladince iz mest, ki pridejo v JLA, je v večini primerov treba povprečno 6 mesecev več da v enaki meri premagajo telesne napore kot oni, ki pridejo iz vasi. Tudi anekta, ki so bile izvedene med delavsko in šolsko mladino, kažejo, da prosti čas zelo redko izkoriščajo za utrjevanje zdravja. Od 1341 anketiranih maršantov beogradskih in ljubljanskih srednjih šol, se jih je 449 bavilo s športom, od 656 delavcev le 39. To niso nič kaj ohrabrujoče podatki, ki kažejo, da se telesno vzgojo in šport še vse premalo upoštevajo. Tov. Komar je nato govoril o problemu množičnosti v posameznih organizacijah za telesno kulturo. Medtem ko so se športna društva spremljani v nekakšno tekmovalne ekipe in so skoraj zaprla pot za vključevanje novih članov posebno tistih nad 25 let starosti, je Partizan še deloma ostal organizacija z enostransko vsebino, dejansko pa le to organizacija dijakov, saj jih ima v svojih vrstah kar 72,35%. Nezadovoljivo je tudi vključevanje ženske mladine v organizacijo za telesno kulturo. Od aktivnih članov je v organizaciji le 25,5% ženske mladine, kar pa ne odražata stvarne potrebe in zanimanje za šport in telesno vzgojo pri tetrskih porazno je dejstvo, da je le 0,5% vsa ženska družbeno in športno aktivna v telesno kulturne organizacije.

Marjan Kucec: POLJSKA OPEKARNA POD BELO CERKVILJO (akvarel, 1957)

Skrb vse družbe

Še o kongresu telesne kulture

Še o kongresu telesne kulture. Nekaterih mest, kjer so posoli za soljenje plavati. Mladince iz mest, ki pridejo v JLA, je v večini primerov treba povprečno 6 mesecev več da v enaki meri premagajo telesne napore kot oni, ki pridejo iz vasi. Tudi anekta, ki so bile izvedene med delavsko in šolsko mladino, kažejo, da prosti čas zelo redko izkoriščajo za utrjevanje zdravja. Od 1341 anketiranih maršantov beogradskih in ljubljanskih srednjih šol, se jih je 449 bavilo s športom, od 656 delavcev le 39. To niso nič kaj ohrabrujoče podatki, ki kažejo, da se telesno vzgojo in šport še vse premalo upoštevajo.

Tov. Komar je nato govoril o problemu množičnosti v posameznih organizacijah za telesno kulturo. Medtem ko so se športna društva spremljani v nekakšno tekmovalne ekipe in so skoraj zaprla pot za vključevanje novih članov posebno tistih nad 25 let starosti, je Partizan še deloma ostal organizacija z enostransko vsebino, dejansko pa le to organizacija dijakov, saj jih ima v svojih vrstah kar 72,35%. Nezadovoljivo je tudi vključevanje ženske mladine v organizacijo za telesno kulturo. Od aktivnih članov je v organizaciji le 25,5% ženske mladine, kar pa ne odražata stvarne potrebe in zanimanje za šport in telesno vzgojo pri tetrskih porazno je dejstvo, da je le 0,5% vsa ženska družbeno in športno aktivna v telesno kulturne organizacije.

V nadaljevanju referata je tov. Komar razpravljal o predeh vprašanju — o oblikih za telesno kulturo. Na tem področju so mnogi vzeli velik napredek, le bilo ed osebno-bivote do danes zgrajeno 80% vseh obstoječih objektov, ki jih je skupno 7.387. Zal da se od vseh teh objektov le 42% pravilno oskrbuje, vsi drugi so le gole površine, brez vsakih naprav. Samo 8,3% objektov imajo predpisane mere in so opremljeni, ostali so ali slabo opremljeni ali pa so brez vsakih tehničnih in sanitarnih naprav. Vse to kaže, da je vprašanje objektov zelo pereči problem in ga pa moroče rešiti kar čez noč. Zgoreno gledanje na telesno kulturo skozi športno-tehnične rezultate in plasmane negativno odraža v politiki gradnje objektov in v delitvi finančnih sredstev. Nekateri ljudski odbori so naše izdatil velike vsote za rekonstrukcijo ali gradnjo novih velikih stadionov, ki niso bili najbolj potrebni, medtem ko za objekte ob šolah in na vaskih klubih, ki so bili najbolj potrebni za telesno kulturo, od aktivnih članov te društva spremljani v nekakšno tekmovalne ekipe in so skoraj zaprla pot za vključevanje novih članov posebno tistih nad 25 let starosti, je Partizan še deloma ostal organizacija z enostransko vsebino, dejansko pa le to organizacija dijakov, saj jih ima v svojih vrstah kar 72,35%. Nezadovoljivo je tudi vključevanje ženske mladine v organizacijo za telesno kulturo. Od aktivnih članov je v organizaciji le 25,5% ženske mladine, kar pa ne odražata stvarne potrebe in zanimanje za šport in telesno vzgojo pri tetrskih porazno je dejstvo, da je le 0,5% vsa ženska družbeno in športno aktivna v telesno kulturne organizacije.

sredstva — predvsem za

Spomenika v Šmarjeti in Grobljah

Na Dan republike so v Šmarjeti odkrili na pokopališču spomenik 19 padlim domačinom in trem neznanim borcem. Lepo slovesnost je pričel predsednik krajevnega odbora Zveze borcev Martin Jerin. Predsednik občinskega odbora Zveze borcev Novo mesto Brane Suh je po krajšem govoru spomenik odkril in ga predal v varstvo mladini. Slovesnosti so se udeležili številni domačini, sekretar občinskega komiteja ZKS Miro Thorževski, predsednik ObLO Maks Vale, narodni heroj Vinko Robek ter številni domačini in borci. Po programu, v katerem so sodelovali dijaki šmarjetske osemletke z recitacijami, godba JLA iz Novega mesta in pevski zbor KD Dušan Jereb, so delegacije Zveze borcev, oblastnih organov in množičnih organizacij položile venec. Krajinski odbor Zveze borcev je spomenik postavil s pomočjo občine in občinskega odbora Zveze borcev Novo mesto ter s pomočjo podjetij in prebivalcev.

Zamiljana-Drečeta, ki je zbrani tudi spregovoril. V programu je sodeloval pevski zbor iz Orehovice in godba na pihalu iz Sentjerneja. Po odkritju je prevzel spomenik v varstvo v imenu občinskega ljudskega odbora Sentjerneje odbor Ludvik Simonič.

Med številne spomenike padlim borcem na Dolenjskem sta se tako uvrstila spet dva nova dokaza našega spoštovanja do vseh žrtev našega boja.

Skrb za borce

Aktivno delo občinskega odbora Zveze borcev Videm-Krško

Na področju občinskega odbora ZB Videm-Krško je pet osnovnih organizacij ZB, v katero je vključenih okrog 330 članov. Čeprav je bilo to področje med vojno v glavnem izseljeno, je kljub temu dosti borcev in sodelavcev NOB. Zaš je niso vsi povezani in vključeni v organizacijo. Zato bo občinski odbor ZB skupno z osnovnimi organizacijami skušal vključiti še vse nepovezane člane.

Ta dni so bili po osnovnih organizacijah ZB množični sestanki. Na njih so govorili med drugim o zdravniških pregledih članstva, priznavanju delovne dobe med NOB, o skrbi za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, o sprejemu novih članov, o pripravah na obne zore ter o pripravi na otvoritev avto ceste.

Občinski odbor ZB bo s pomočjo ekipe uprave vojne bolnišnice iz Ljubljane omogočil vsem članom ZB temeljit zdravniški pregled, ki bo 28. in 29. novembra. Na podlagi pregleda bodo nastavili za vse člane zdravniške kartoteki. S pomočjo teh izvidov bodo nudili najpo-

trebnejšim članom brezplačno zdravljenje.

Člani ZB so doslej vse pre-malo skrbeli za priznanje delovne dobe med vojno. Zato je občinski odbor ZB na teh sestankih obširno seznanjal svoje člane, kaj vse morajo uresničiti, da se jim bo priznala dvojnja, oziroma enojna delovna doba v času sodelovanja v NOB.

Pri občinskem odboru ZB Videm-Krško deluje komisija za zbiranje zgodovinskega materiala. Ta komisija je že nekaj let zbirala zgodovinski material za kroniko, ki jo namerava izdati občinski odbor ZB. Na žalost njihovo delo ni bilo tako uspešno, ker so ga opravljali le priložnostno. Pred kratkim so se odločili, da bo to delo dokončal eden izmed članov ZB, ki bo za to prejel tudi plačilo.

Osnovna organizacija ZB Raka namerava postaviti spomenik padlim borcem. Za to delo ima zbranih že okrog 150.000 dinarjev. Ker bodo odkrili spomenik meseca avgusta prihodnjega leta, to je za 4. občinski praznik, bodo morali za delo resno prijeti in čimprej dobiti potrebne načrte.

Hierati so v Grobljah pri Sentjerneju odkrili spomenik padlim borcem, ki stoji na pokopališču. Spomenik je odkril predsednik občinskega odbora Zveze borcev Sentjerneje Stanko Kusljan in prisotnosti sekretarja okrajnega odbora Zveze borcev Avgusta Pavliča in Jožeta

Kazgibana Suha krajina

Pionirske organizacije v Suhi krajini so kar delavne. V Žužemberku deluje krožek mladih tehnikov; na Dvoru imajo pionirji tudi šahovski krožek. Na Prevolah urejajo okolje šole — pospravili so grmovje in izkoplali jame za sadna drevesa, pa tudi prostor za igre si urejajo. To jesen bodo na šolskih vrtovih na Dvoru in v Žužemberku zrajzane tople grede, spomladi pa bodo pri šolah na Sela-Sumberku in v Smihelu začeli urejati drevesnice.

Tečaj šoferjev amaterev v Žužemberku je dobro obiskan. Sedaj bi rado 50 Suhokranjsko-ovnapravljeni šoferjski amaterski špiti. Tudi praktične vožnje so že začele — zato sta na razpolago dva avtomobila in motor. Prvi tečaj obiskujejo iz bližnjih vasi Žužemberka in Dvora, drugi tečaj pa bodo lahko obiskovali tudi interesi iz hinjskega področja. Tečajniki so hvaljevi organizatorjem, predavateljem in vsem, ki so pripomogli, da je občinski odbor ljudske tehnike lahko začel z organizacijo tečaja.

V predvolivnem času za volilne v združene svete je bilo na našem področju sprejetih v članstvo združug okoli 30 mladincev. Le-ti bodo pomladili novi združni organ in upravne odbore.

Nekaj časa je poslušal in po-

„Ljubi svojega bližnjega...“

tem nekulturno vpadel v zasliškovanje. »Kaj pa pravzaprav še hočete? Saj je vendar že vse dogajano. Kaj raziskujete in ugotavljate. Vi niste nikakoli socialisti na ustanova, ampak antisociali. Prečitajte raje »Hlapca Jerneja«. Tako se je gospod črnil na prisotnosti.

Uslušbenca sta morala zaradi takega nesramnega župnikovega nastopa zasliševanje prekiniti in oddati nadaljevatj delo k sodsu.

Mi smo že dobro prebrali vso svojo mladost v župnišču, v praksi smo ga doživljali dan za dnem. Zato smo pomedli s sodrgo.

Svetovalj bi gospodu župniku, da bi to knjigo prav on temeljito prebral in imel drugačen odnos do človeka, ki je pustil vso svojo mladost v župnišču, danes pa daje župnik temu človeku 1500 din mesečne plače. Ko ima gospodinjka pomočnica začetnica 2000 din in vso oskrbo ter je socialno zavarovana.

»20 let sem garala in če bi bila še kdaj mlada, v župnišču ne bi hotela nikoli več služiti, je dejala žalostno.

Danes ji pa prav oblast, ki je zrasla iz hlapcev »Jernejev« pomaga in se trudi, da bi ji omogočila na starost človeka dostojno življenje. Če take oblasti ne bi imeli, bi lahko sirota vzela palico in cekar ter romala od hiše do hiše, da bi se je kdo usmilil in ji dal kos kruha.

In če bi bilo tako? Čigava bi bila zasluga za tako življenje? Lahko rečemo, da prav tistega, ki pozna samo sebe, svojega »hlapca Jerneja« pa ne. Čeravno zna učiti: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.«

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Čedenski kolesar

Cetrtek 4. decembra — Stolan Petek 5. decembra — Stolan Sobota 6. decembra — Mklavž Nedelja 7. decembra — Urban Ponedeljek 8. decembra — Marja Turek 9. decembra — Valerija Sreda 10. decembra — Smiljan Luna: 4. decembra ob 2.24 uri oddati krajev

KINO

CRNOBELI: 3. do 7. decembra ameriški barvni film »Samljeni revolveri«; 9. in 10. decembra nemški barvni film »Lažni kapetani«. KOSTANJEVIČA: 7. decembra ameriški barvni film »Houdini«. MOKRONOG: 6. in 7. decembra francoski film »Očka. mamic. služkinja in az«. KRKA: NOVO MESTO: od 5. do 6. decembra cinemascope film »Očete in otroci«. Od 9. do 11. decembra sovietski film »Clovek se je rodil«. DOM JLA — NOVO MESTO: od 5. do 8. decembra ameriški film »Mata Hari«. Od 9. do 11. decembra italijanski film »Dangu-bes«. SEMIČ: 7. decembra mehiški film »Poslednja želja«. SEVNICA: 6. in 7. decembra tedenski film »Vrata pekla«. STRAZA: 6. decembra »Greh nečisti«. 7. decembra »Štirje jez-deci«. TREBNJE: 6. in 7. decembra francoski film »Štirje brez po-stelje«. Predstava v nedeljo ob 16. in 19. uri. METLIKA: dec. Ingelesovski film »Pošči Vando Kos«.

MALI OGLASI

PRODAM PARCELO z enostano-vanjsko podkletno stavbo in kozoletem ter 33 a. 63 m² zemlji-šča, na katerem je tudi sadovnjak. Prime Jožeta, Irča vas 2, Novo mesto.

SPREJMEM DEKLE v pekarijo — čisto in vajeno pranja. Informacije: Prešernov trg 11, Novo mesto.

ZA GOSPODINJA DELA sprejmem deklet iz poštene hiše, Mirko Medvedek, Ljubljana (Siska), Podbarjska 33.

OBVESTILA

GOBDE NA PIHALA IN GLAS-BENE SOLE POZOR! Generalno in delno popravljamo vse vrste pihalnih instrumentov, saksofo-fov, klarinetov in harmonik. Po-

RAZPRODAJA OSNOVNIH SREDSTEV

Kmetijske gospodarstvo KLE-VEVZ pri Novem mestu razpro-daja naslednja osnovna sredstva:

Kosilni stroj - Lanz, diesel motor 7-9 KS, sadni ročni mlin, pet koles zasaganjavec prem. 130 do 180 cm, divovestni sežalnik za ka-ruzno, dva ležaja za vodno žago prem. 70 mm, tri konjske pluge, tri slamoceznice, tri repozornike, lruzavac za krompir Lanz (potreb-ne popravila), konjske grablje, dva brzozarilnika po 200 litrov.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 22. do 28. novembra je bilo rojenih 17 dečkov in 11 deklic.

V zadnjih štirinajstih dneh so se rodili: Alojz Potočar, zidar, in Vida Macedoni, oba iz Novega mesta; Jože Ban, čevljar, in Marija Bobnar, kuharska pomočnica, oba iz Novega mesta; Francka Novak, elektrimontnik, in Marija Derganc, gospodinjka pomočnica, oba iz Novega mesta; Ivan Mikec sofer, in Martina Srebrnjak, oba iz Vel. Slatiška - Ivan Francič, strojni ključničar, iz Novega mesta, in Stanka Bartol, šivilja iz Irče vasi; Franc Buril, delavec iz Lutrskega sela, in Marija Luštek, hiš kmetja iz Dol. Kamenjca; Jože Petrič, študent iz N. mesta, in Helena Golob, delavka iz Irčne vasi; Anton Stih, avtokle-bar iz Gofne vasi, in Marija Rustar, delavka iz Novega mesta; Anton Mihalič, sodar iz Tacna, in Kristina Besal, delavka iz Novega mesta; Rudolf Janič, delavec in Ana Sekula, delavka, oba iz Koroske vasi; Jože Plavec, av-tomehanik, in Jožeta Božič, kroja-šica pomočnica, oba iz Novega mesta; Dobrovič Arsovska, tapet-er iz Skopla, in Marija Mirič, kuharica iz Dvora.

Umrli so: Franc Bastar, usluž-benec iz Koečeva, star 44 let — Alojz Zuzelj, posestnik iz Dobra-ve, star 61 let — Alojz Novak, učencec iz Gradca, star 6 let.

Gibanje prebivalstva v Brežicah

Pretekli teden so v brežiški po-rodniski roditelji: Ana Sprem-šer iz Hrastja, deklica; Plankar iz Cundrova — deklica, Kar-lina Zalnik iz Sentlerntara — de-klica, Darinka Segar iz Brezine — deklica, Ivanka Umek iz Novega mesta, Slavica Peršan iz Kra-jnja donoga — deklica, Marija Kri-zan iz Cateza — deklica, Vera Kusevič iz Laduca — deklica, Lju-bica Robek iz Zdol — deklica.

Brežiška kronika nesreč

Ivan Strasser iz Krškega je do-bil pri prometni nesreči poškod-be po glavi, Milko Trampuš iz Dramej je povozil avtomobil ter je dobila poškodbe po glavi in vratu, Alojz Zagorjak iz Mr-tvevi nogl, Alojz Zagrajšek iz M-rca je padel kolesa in dobil no-trajne poškodbe, Jože Juratovec z Malega vrha se je posekal s sekir-jo po desni nogi, Rudi Rožman iz Trebeza je padel z lestve in si poškodoval prsi kol.

Za nove meške porodničnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Sprin-šer iz Hrastja — deklica; Mari-ja Zagorec iz Dol. Stare vase — deklica; Slavka Malerič iz Crnom-lja — deklica; Marija Zamida iz Gor. Vrhnjaja — deklica; Marija Božič iz Vel. Orehka — deklica in dečček; Marija Pužeg iz Adlešič-vev — deklica; Marija Galinac iz Soteske — deklica; Alojzija Turk z Zalčjeva vrha — deklica; Fran-cka Fideršek iz Novega mesta — deklica; Angelca Kostrovšič — deklica; Marija Čučina — deklica; Stepec iz Martine vasi — de-klico; Monika Slivovec iz Strma — deklica; Marija Kranjc iz Draž-goš — deklica; Mihaela Struna z Poljskega — deklica; Marija Av-cin iz Ločne — deklica; Alojzija Lazar iz Občje — deklica; Pavla Hosta iz Novega vinodola — de-klico; Marija Kupenik z Vrha pri Pah — deklica; Ana Simčič iz Krmeškega — deklica; Slavka Can-pana iz Novega mesta — deklica; Danica Gorenc iz Grobelj — de-klico; Marija Jereb iz Novega mesta — deklica; Ana Primc iz Novega mesta — deklica; Francka Zupančič iz Dobrave — deklica; Jožeta Per iz Šmarjetskih Toplic — deklica; Marija Jarc z Jame — deklica.

Kegelj za kegljem...

Kegljaška liga v Novem mestu zaključila tekmovanja za prave 1958

V nadaljevanju tekmovanja v kegljaški ligi klubov Novega me-sta so bile v prvem razredu in v ženski skupini odigrane vse tek-me. Rezultati so naslednji:

Prvi razred: KK Luknja — KK Dama 335:302, KK Vseh devet — KK Pionir 372:335, KK Partizan — KK Vseh devet 308:267, KK Pionir — KK Luknja 331:339.

Zenska skupina: KK vseh de-vet — KK Zvezničar 218:296.

KONČNA LESTVICA V PRVEM RAZREDU:

KK PIONIR	8	7	0	1	2489:2533	14
KK Luknja	8	4	0	4	2629:2592	8
KK Vseh devet	8	3	0	5	2600:2615	6
KK Partizan	8	3	0	5	2414:2546	6
KK Dama	8	3	0	5	2416:2663	6

Prvak Novega mesta za leto 1958 je KK Pionir, dočim je KK Dama izpadel iz te skupine zaradi slab-šega količnika v posrednih kegljih, dajsi ima enako število točk kot KK Partizan oz. KK Vseh devet.

KONČNA LESTVICA V ŽENSKI SKUPINI:

KK Vseh devet	6	0	0	1278:1143	12
KK Malojka	4	0	2	1132:928	8
KK Zvez.	6	1	0	882:937	2
KK Novotekce	6	1	0	844:841	2

Članice KK Vseh devet so po-stale prvakinja za leto 1958. Slika-ti pa je, da se bo ta najboljša članica razšla, ker nimajo stete za redne trenirke v večernih urah. Smatramo, da bi bilo za na-daljnji dvig kvalitete kegljanja članice v Novem mestu samo škod-ljivo in bi bilo pravo, da nastane društvo KK Gorjanci s sporazum-om z ostalimi klubi najde primer-no rešitev v razporedu klubov v večernih urah.

S takšno množico delavnosti kegljarstva in članice Novega mesta postanejo članice vsem mestu postanejo večinstven športnem kegljašču še večja. Pomanjkanje prostih stee se kaže posebno v večernih urah, ko imajo članje in članice prosti čas. Članstvo kegljaške organizacije v Novem mestu sestavlja v pretečni večini delavci in de-lavke, obrtniki in uslužbeni. Pri članicah se razen delavk in usluž-benik udeležujejo tudi lepo število gospodinj.

Kotlanje v Novem mestu ni več zgostilniški šport, ampak prihaja od izraza vse bolj športna delavnost, čeprav so vsa keglja-šča v Novem mestu lasti gostinjskih obratov. Da se v takih počolih razvija mladino udeleževal-je in tekmovanje v športnem duhu, te treba dati kegljaški or-ganizaciji v Novem mestu prizna-nje in ji obmagati, da pride čim-prej do potrebnega športnega kegljašča.

ŠAH

KOTNIK JE PREVEZEL VODSTVO
Medtem ko se na ostalih dveh po-linajnih šahovskih turnirjih za prvenstvo Novega mesta položaj na lestvici ni bistveno spremenil (v vodstvu sta še vedno Gabrijelič na drugem in Jovič na tretjem po-fulinaju), je na turnirju tretje-kategorikov prišlo do več ali manj nepričakovanih izidov. Ne-premagani je ostal samo še So-marak, ki je brez dvoma najbe-nejši kandidat za zmagovaleca tur-nirja in za drugo kategorijo.

Vrstni red po 8. kolu je nasled-nji:

Kotnik 5 in pol (I), Somrak 5 točk (I), Klevčič 4 točk (I), Jenko 3 točke (I), prof. Dobovec in Čučnik 2 in pol (I), Brkič 2 toč-ki, itd.

Hudetova premagala tudi Slannikovo

Slovenski in s tem tudi novo-meški atletski so zaključili letošnjo zelo bogato sezono s »Tekom re-publike, ki ga je v Ljubljani v pooblastitve Dneva republike pri-roditela Atletska zveza Sloveni-je. Udeležilo se ga je tudi pet teka-ričev in tekacič novomeškega Partizana, ki so dosegli velik uspeh. Posebno dobro sta se odrezali Hu-detova in Kalkmanova, ki sta v teku na 700 metrov zasedli prvo ozivna tretjo mesto. Posebno lep uspeh je s tem dosegla zmagova-ka Hudetova, ki je za približno 5-8 metrov premagala Slannikovo (Kladivar), ki je večkratna slovenska in državna prvakinja in stalna članica državne repre-zentance. V skupnem teku vseh tekmovalc je Hudetova dosegla najboljši čas — 1:56,9. Za svojo prvo zmago na »Teku republike« je Hudetova dobila prehodni po-kal, Kalkmanova pa spominsko-kamni.

Tudi pri moških so se člani no-vomeškega Partizana dobro odre-zali. Groznik je v kategoriji čla-nov v teku na 1400 metrov zase-del zelo dobro drugo mesto za Vebrom (Borac), ki je znan tek-movalec ZAK Ljubljane.

Pri starejših mladincih sta tek-movala tudi Brajer in Tratar. Brajer je v skupnem planšanu zasedel 13. mesto, Tratar pa 18. mesto (med 38 tekmovalci).

Pionirke ELANA zmagale

NA PRVENSTVO SLOVENIJE V NAMIZNEM TENISU V LJUB-LJANI SO ELANOVE PIONIRKE ZASELE PRVA TRI MESTA. NOVA PIONIRKA PRVAKINJA LRS JE POSTALA IRENA MIKČEVA.

Letošnjega posamičnega prven-stva Slovenije v namiznem tenisu, ki je bilo predzadnjo soboto in nedeljo v Ljubljani — v Domu Partizana, se je udeležila tudi šestčlanska pionirska mladinska ekipa novomeškega NTK ELAN. Tu se je spet pokazalo, da je bilo pravilno da je se novomeški namiznoteniški klub Elan usmeril na debelo z najmlajšimi tenisačkami. Elan je tokrat na-sstopil v namiznoteniški postavi in obiskovalo 36 pionirjev in piono-riki, ker se je lo načrtno delu z najmlajšimi žanjetjo tudi uspeš-ki. Znani so uspehi pionirja Tur-ka, ki je sponadili osvojili piono-riško prvenstvo LRS (sedaj je večje možnosti za uspeh v kon-kurenčni pionir, ker bodo še skoraj dve leti lahko nastopale kot pionirke.

V konkurenčni pionirski sta na-sstopila Kastelic in Berger. Kastelic je na prvi zmagi zasledila na močnejše nasprotnice in sta bila premagana. Tudi Turk, ki je nastopil v konkurenčni mladincev in članov B, ni obnovil sponadlan-skil uspehov.

S pionirske razstave v sevnški šoli

Še vedno — optimisti

DARE FLAJŠMAN, predsednik TVD Partizan v Metliki:

»Glede na veliko telesno-vzgojno tradicijo v Metliki — lanj smo praznovali 50-letnico telovadnega društva, ki je ime-lo v svojih vrstah vrhunske mednarodne telovadce! — Z dan-šnjim stanjem v našem dru-štvu ne moremo biti povsem zadovoljni. Lanj se nam je si-ecer posrečilo razgibati tudi starejše člane in članice, celo šestdesetletnike, ki so nastopili na jubilejnem nastopu v Metli-ki, v Semlju in še drugod.

Letos pa je to navdušenje malo ponehalo, zlasti pri starejših članicah. Naša naloga je pač, da zopet dvignemo lanski polet, hkrati pa pomozimo številu članstva.

Mladinci in pionirji redno vadijo. Zadnji čas se prav vne-otr pripravljajo za razne nasto-pe in izlete.

Težav je kar precej. Predvsem nimamo letnega telovadi-šča. Načrti za napravo športne-ga stadiona so v delu. Nekaj bo prispeval občinski ljudski od-bor, marsikaj pa bomo morali opraviti z lastnimi silami. Pri-čakujemo tudi pomoč od okraj-ne zveze »Partizana« v Novem mestu.

To jesen smo tudi izvršili razna večja popravila na Telo-vadnem domu, kar nas je ve-ljavilo okoli 200.000 dinarjev. To

»Več sredstev in članov!«

IGNAC ŠTUPAR, predsednik občinske gasilske zveze:

»Prostovoljno gasilstvo v naši občini spada med najstarejše v Sloveniji, saj je bila požarna bramba ustanovljena že l. 1869 in je torej naše društvo najstarejše v Sloveniji. Drugo leto bomo slavili njegovo 90-letnico.

Danes je v občini 17 prostovoljni-h in 1 industrijsko gasilsko društvo, vseh članov s pionirji, mladinci in podpornimi člani vred da je 949.

Letos smo imeli v občini 12 po-zarov, 8 hitro gasilsko pomočjo pa so bila obvarovana sosednja po-polja in skupni vrednosti nad 10 milijonov dinarjev.

Uspešni nastopi proti ognju so seveda odvisni od dobroga, mo-derneza gasilskega orodja. Danes imamo v naših društvih 13 mo-torik, 6 ročnih brzicajn, 1 tipizir-ni gasilski voz in 7 navadnih gasiljskih vozov. Večina tega orodja je bila nabavljena po osvo-boditvi s pomočjo ljudske oblasti.

Nalno pa potrebuje motoriko Prostoivoljno gasilsko društvo v Podzemlju. To društvo je bilo ustanovljeno že leta 1962, a je še do danes brez orodja. Prav tako bodo morala skoraj vsa društva nabaviti nove cevi in delovne

HOKEJ NA SNOVEM

Hk Maraton (Zagreb) :
Hk Senovo 4:2 (1:1)

Predzadnje nedeljo so se Se-novčani in prijateljski tekmi pomerili z ekipo »Maratona« iz Zagreba. Obe ekipi sta nastopi-li okrnjeni. Po boljši igri v drugem polčasu so gostje zaslu-zili premagal domačine.

Igralci Hk Senovo zadnje ča-se marljivo trenirajo. Trenirne hokeistov vodi znani trener in reprezentant DAVID iz Zagre-ba. Senovčani upajo, da bodo zasedli eno prvih mest v tek-movanju za republiško prven-stvo.

Turk spet najboljši

Letošnje drugo prvenstvo No-vega mesta, na katerega so bili povabljani tudi tekmovalci iz Cr-nomlja, Mirne, Krškega in Brez-ice, se je v glavnem končalo tako kot smo predvidevali. Jože Turk je znova dokazal, da je najboljši — in osvojil dve prvi mesti — pri mladincih in pri članih. Tudi v ostalih kategorijah so bili dose-ženi v glavnem pričakovani re-zultati, kvalitativno pa so od zad-njega tekmovanja najbolj na-predovale pionirke.

Pri članih je nastopilo 18 tek-movalcev. V finalni turnir so se spasilari Turk, Jakše, Plavec in Uhl. Zmagal je Turk, ki je vse razen Plavca premagal s 3:0.

Drugo mesto je z enim porazom zasedel Plavec, tretje Uhl in četr-ti Jakše.

V konkurenčni mladincev je nastopilo 9 tekmovalcev. Tudi tu je prvo mesto osvojil Turk, ki je v

Pozdrav iz Tuzle in Mostarja

Vojaka Franc Šest s Trebelj-nega in Tone Simonič iz Bo-štanja, ki služita vojaški rok v Tuzli, čestitata vsem Dolenjam in Dolenjcem za 29. november.

Iz Mostarja pozdravlja svoje domače Jože Ajldi.

S sejmišča

V ponedeljek, 2. decembra je bil promet na novomeškem sej-mišču zaradi preložitve sejma in istosmenega sejma v Metliki ne-koliko slabši kot navadno.

Naprodaj so pripeljali 733 pra-šičev, prodali pa so jih 425. Ra-zen teh so pripeljali 150 jagl go-voje živine. Za prašiče so zahrt-veali od 2300 do 23000 din, za krave od 45-45.000 din, za junce in telice od 20.000 do 45.000.

Več kot samo razstava

Razstava o avto cesti je zaključena. Ostane nam, da poudarimo, kaj smo ob njej čutili in doživeli, mi in preštevilni obiskovalci. Marsikateri je svoje doživljanje zapisal v knjigo vtisov. »Tisti, ki niso imeli priložnosti, da bi doživeli vso radost te delovne akcije, doživijo to lahko sedaj, razgledajoč razstavo«, je nekdo lepo zapisal. »Razstava lepo izpričuje, koliko je delo na avto cesti obogatilo to pokrajino in graditelje same...« je tehtno poudaril drugi.

dina, graditelji avto ceste in drugi, vsak na svoj način.

Sleheri obiskovalec razstave je lahko sprevidel, da se je bil organizator razstave znašel pred težkimi problemi, glede na to, da je bil osnovni idejni zasnutek, pokazati in poudariti s fotografijo, grafiko, s teksti in likovnimi prilogami življenje in delo naše mladine pri zgraditvi avto ceste.

Ze rešitev notranjega in zunanjega dela izložbe spriču neustreznih prostorov, je terjala veliko smisla in domiselnosti, da bi bil dosežen edinstven estetski učinek. Aranžerju in hkrati vodji del pri ureditvi razstave, Marku Filipoviću, je to v polni meri uspelo. Zvest idejni zamisli je res učinkovito, estetsko jasno in čisto poudaril vsako malenkost napore mladine, podjetij in vodstva za zgraditev avto ceste.

Razstava je bila izredno bogata po svoji obliki kot vsebini, tako v celoti kot posameznostih. V organski povezanosti fotografij, teksta, grafik in skic, kot najbolj izraznimi sredstvi dokumentarne umetnosti, je razstava pričarala gledalcu razkošno vizijo delovne akcije naše mladine. Prav zaradi svoje estetsko-izhvalne ureditve ni bila le dostojen dokument, ampak tudi solidna umetniška zamisel in ostvareitev.

Fotografije so bile dobre in izvrstno kaširane. Fotografija Vrzic in Medar sta izpolnila vsa pričakovanja. Likovni del razstave je bil prav tako zanimiv in kvaliteten. Risbe, skice in portreti so bili enostavni in realistični. Risbe in portreti mladinskih likov z nasmejnimi in vedriimi obrazi in poudarjenimi misicami so dobro prikazali zanos mladine pa tudi njene napore za izpolnitev velike naloge, ki jo je prevzela. Prav tako ni bilo zanemarljivo okolje, v katerem je akcija potekala.

Skoro vse razstavljene risbe so bile globoko realistične, z jasno in močno poudarjeno karakteristično potezo mladine. Grafike so bile prepričljive in iskrene, polne občutenosti. S svojimi deli se je posebno oblikoval Petar Jakelič, absolvent umet. šole iz Splita.

Razstava je pokazala, kako težka je bila naloga, ki jo je prevzela jugoslovanska mlada-

Mnoge fotografije znanih in manj znanih fotoreporterjev in amaterjev bodo imele trajno vrednost. — Na sliki: ROKA ROKO NAJDE... (Motiv iz »Mladosti na avto putu«)

dina. To je najbolje izrazil neki obiskovalec: »Ko ogledujem to razstavo, me vrača v mladost in mi daje novih sil, da se bom vključil v prihodnje mladinske akcije...«

Razstavo so bile pripravile ekipe umetniških akademij iz Splita in Ljubljane, dijaki novomeške gimnazije in ekipa brigadirjev. Posebno razumevanje in veliko pomoč sta nudili vodstvi gimnazije in učiteljska, podjetja Železina, Tekstil, Papirnica in poslovne ustanove.

Razstavo je bil obiskal tovariš Tito s tovariši Kardežem, Marinkom, Bakaričem in Zadorovičem. To je bilo naj-

lepše priznanje organizatorju razstave in njenemu uspehmu aranžmaju.

Lahko zaključimo, da smo videli bogato, solidno, z okusom in čutom pripravljeno in urejeno razstavo, ki je povsem dosegla svoj namen. Učinkovito, prepričljivo in nazorno nam je s svojo idejno in umetniško zasnovno in izpeljavo prikazala veličino in lepoto letošnje delovne akcije mladine.

D. Bojanič

Pred 40-letnico ustanovitve SKOJ

MARKO FILIPOVIC:

2

Kri na kamenju

Komandant Dane je naročil, da Proletarec, kakor so tovariši v bataljonu nazivali mladega Krajišnika, ne sme v borbo, dokler si ne opomore in nabere novih sil. Proletarec je vztrajno terjal, da bi smel oditi s svojo četo v borbo, toda štab bataljona je bil nepopustljiv. »Tovariši, nisem prišel zato, da pasem lenobo in se redim. Jaz hočem v borbo!« je odločno zahteval Proletarec na prvem skojevskem sestanku, toda tovariši mu niso dovolili. Vedeli so, da se mora okrepiti, zbrati in umiriti. Njegove noči so bile polne groze. Po nekajkrat se je zbujal s strahotnimi kiki in klicanjem na pomoč. Počas je začel ozdravljati; njegov navadni mladinski lik je kazal globoke sledove trpljenja in duševne borbe. Jokal je kot otrok, iskal je boja, samo boja, ki ga je omamijal in preganjal. Slednjič si je vendar opomogel, postal je mirnejši, vendar še vedno tožen in potr. V prvi polovici julija se je Proletarcu nazadnje le ponudila priložnost, da more z bataljonom v akcijo. Bil je srečen. Njegovo razpoloženje je bilo čudno in vsakomur neumljivo: zdaj je jokal, zdaj mu je obraz spreletel smehljaj, toda trd in prisiljen. V bistvu je ostal vedno enak, potr in rad je bil sam. Tovariši so ga vabili medse, v družbo, da bi tako pozabil na gorje, ki ga je očitno mučilo. »Svirača« harmonikar. Damiir tromblodist, Boris deseter in Ivica Spličan so bili neprekošljivi baritoni. Vse njihovo življenje se je spremenilo v pesem in zanj so si vedno našli časa. To je Krajišniku ugajalo in v večernih urah, v predihu med borbami, jih je rad poslušal. Tožni glasovi pesmi so s svojo čustvenostjo in toplino spravijali mladega Bosanca v jok, v iskreni jok otroka in junaka, ki se bori s surovo stvarnostjo vojne.

Mesečina je posebrila vso okolico. Pred nami v senci se je svetilo Blokovo, Lovreč, tih in zapuščen, je ostal za nami kot star razpadli dvorec, v katerem je življenje že davno umrlo. Kolona Mosorcev se je zvijala kot dolga, vznemirjena kača. Ponekod v zaspihli zasekih je v tiho korake bataljona zalajal pes pa hitro utihnil, prestrašen od tolikih ljudi. Po dobri uri hoje se je kolona ustavila. Nedaleč v dolini so zasijale lučke in bile videti kot mozaki.

»To je Zadvarje v noči,« je Proletarcu pošetel Ivica Spličan in mu začel nadržno opisovati kraj, za katerega je Krajišnik pokazal precej zanimanja. »Tamle dole gospodarijo Italijani in ustaši, ampak mi jim marsikdaj zmešamo štrene. Upam, da bo

tudi zjutraj pastašuta,« se je razgovoril Ivica, da mu je moral deseter Boris z dianjno zapreti usta. Dane je razporedil čete, ki so nato potihlo in previdno šle v zasedo. »Svirača« z težkim mitraljezom je postavil h kapeli svetega Jurija, da bo varoval umik in kosil po prostoru, ki se je vlekel nekam v neskončnost, kakor brez meja. V desetorico prostovoljcev, ki jih je komandant iskal za tanke, se je prijavil tudi Proletarec. Dane mu ni hotel dati steklenice z bencinom. »Ti ostaneš pri meni,« mu je rekel. »Ne, hočem na tanke!« je malone kričnil Krajišnik. »Nočem v zaledje!« Iz njegovih očii sta sevala srd in odločnost.

»Ukazujem ti, da ostaneš pri meni!« je komandant ponovil energično in tako naglas, da ga je komisar Pešič opomnil, naj govori tiše, saj jih bodo slišali kmetje v vasi. Po Proletarčevem obrazu sta potekli dve solzi, kakor dve kapli živega srebra.

Dolga kolona ustašev in Italijanov je prišla v bližino petdeset metrov, na dosegljaj našega orožja. Začelo je pokati in grmeti in Mosorci so v silnem jurišu vse podirali in podili pred sabo. Okrog pet sto sovražnih vojakov in izdajalcev je bežalo noro in brez glave, mnogi pa so padali na skopo črnico in suho kamnito, skorjo dalmatinskega kraša, jo poplil s krvjo, katero ona nikdar ni terjala od njih. Dane je planil v prve borbene vrste in tik za njim ga je spremljal Proletarec. Z svetega Jurija je »Svirača« v dolgih redek kosil sovražnikove vrste, Italijani in ustaši so se začeli umikati, skušajoč organizirati odpor, oni proti sovražnikovega oporišču v Grabrovcu, drugi proti Sestanovcu in Zadvarju.

Sonce je pripekalo z vso silo, borci so se kopali v znoju in borili brez prediha in strahu. Bataljon je tolkel sovražnika, čeprav je bil številnejši in bolje oborožen. Iz Zadvarja je začela naše položaje obstreljevati težka artilerija; izstrelki so kopali črne jame v kamen, porasel s plevelom in rožmarinom. Sonce je prehodilo pod neba, streljanje je pojenjavalo, iz daljave so odmevali borbeni vzkliki Mosorcev, ki so podili sovražnika. Někje globoko v zaledju so med grmenjem pušk in topov peli Kot, Crljen in Plečič. Njihova pesem je v tej dramatični borbi in smrti vlivala borcem moč in razvnela srca z nepremagljivim pogumom.

Komandant Dane, ves potan in prašen, je ukazal bataljonu umik. Kurirji so se razteklili po precej dolgi bojni črti s komandantovim poveljem, kajti Mosorci bi sicer podili sovražnika prav do Grabrovca, ki jim je že dolgo bil trn v peti.

DARILO MLADINE

»ŠE KAJ POVEJTE!«

Menda ni bolj zvestih bralecev Dolenskega lista kot so fantje, ki služijo vojaški rok kje v Makedoniji, Srbiji, Dalmaciji, Bosni ali na Hrvatskem. Vedno znova dobivamo njihova pisma in pozdrave domačim, znanec in dekletom, hkrati pa lepe želje za nadaljnje uspehe pri razširjanju domačega tednika. Zadnje čase pa so vse pogostejša pisma, v katerih nam fantje sporočajo, da najraje berejo članke in poročila iz dela brigad na avto cesti. Cesta je medtem že stečila, spominov nanjo pa je še vedno toliko, da bomo res še posegali nazaj in tu pa tam napisali še kaj o mladini naših narodov in njeni veliki smagi, ki jo je letos doživelo naše ljudstvo. Saj smo prav ob zadnji veliki slovesnosti, ko se je v Novem mestu zbralo nad 50.000 ljudi in poslušalo tovariša maršala Tita, doživeli toliko lepega in nepozabnega! Med to štejejo tudi izjavo, ki jo je slišal časnikar našega uredništva med množico: »Prihodnje leto bo šla pa tudi naša Tinka v brigado, saj bodo ceste še gradili!«

»Sedanja je boljša.«
»E, ne bo držalo! Tista moja je bila boljša.«
»Prav,« ji odgovorim, »bila je boljša, ne bom se prepiral s tabo.«
Dekle je pristavila z mirnejšim glasom: »Saj ne veš, kako mi je srce zaigralo, ko sem danes gledala to novo cesto. Dokler sem bila tukaj, se mi je zdela, da ne bo nikoli gotova.«
»Saj bi se lahko vozili s kakim prevoznim sredstvom.«
»Veš, malo pošučimo, malo se vozimo. Mi smo cesto gradili, pa bomo šli po nji kakor se nam zahoče.«
»Dobro,« sem odgovoril, »vse v redu, le noge vas bodo bolele.«
Pri vzhodu in Kronovo je naš stražar komaj spustil. Zahteval je dovolilnico, pa je nisem imel.
»E, dragi moj, ne gre kar tako, pa bodi sam sveti Peter! Ti seveda misliš: zdaj jih

Orjaški finišerji z lakotnimi jaklenimi čeljustmi so zaustavili dih in zapustili traso. Za njimi odhajajo buldožeri, bagerji, mešalniki. Mladina jih zaljša s cvetjem in veseljem...
Mnino je polnih osem mesecev od dneva, ko je na traso prišlo prvih 1500 mladincev in mladink, da svojim tovarišem pripravijo barake, razdelijo orodje, napeljejo elektriko in vodo. Danes je trasa, ki je bila takrat le oznamenovanje z rdečimi količki, postala stvarnost — velika, lepa, moderna avtomobilska cesta, darilo mladine.
Skozi sedemnajst naselij, kolikor jih je bilo na letošnji akciji, je šlo 466 brigad ali nad 54 tisoč mladincev iz vseh naših republik. In vsi so delali z vno in poletom, ki je lasten samo mladim. Vsak je hotel postati udarnik. Vsaka brigada se je borila od prvega dne svojega prihoda na delovišče za častni naslov udarne. Mnoge od njih so počele prava čuda. Toda kaj je sploh »čudo« za pojme tistih, ki so tukaj obrnili milijone kubikov materiala, preselili cele grčice, naredile stotine usekov, prepuustov, mostov in nadvozišč... Človek se nehoče spomni Sarajevčanov, beogradskih študentov, Gorazdincev, ki so pri najtežjem delu dosegli fantastične rezultate. Če pa že moramo poudariti najboljšo med najboljšimi, potem je to Cetra Karlovska, ki je postala pojem te akcije. Ta brigada je bila devetkrat razglašena za udarno, osvojila je zastavo Glavnega štaba in enkrat dobila posebno priznanje namesto nje, trikrat je bila posebno pohvaljena, med velikim

„VSI SO MOJI OTROCI...“

Smeh in solze spričo ločitve
pripovedovali dovtipa, vozeč samokolnico. In bolje, da je nas manj, disciplina ne bo tako stroga.«
Neki dečko se oglašil: »Figo! Bolje je bilo, dokler je bil drenj. Določili so me za lupljenje krompirja, pa sem jo lepo pobrisal. Kdo bi me našel!«
Mimo nas pride skupina učencev iz Karlovca. Obiskali so Karlovske brigado. Nekega učenca poskakuje kot ververica in brca kamenčke.
»Kako da ste prišli na izlet prav sem?« jo vprašam.
»Čemu tako neumno vprašanje. Zame je ta cesta najlepši kraj, saj sem jo mesec dni gradila.«
Pa se oglašil njena prijateljica: »To praviš sedaj, ko smo pa bile v Cetrti karlovske, si stokala: Oh, da bi bila že kmalu doma!«
»Bila sem trapa. Toda poyej mi no, katera je boljša brigada: Cetrti karlovska ali ta sedanja?«

tekmovaljem v počastitev 39-letnice SKOJ pa je osvojila tri spominske trakove. Ali je treba k temu še kaj pristaviti? Gotovo ne! Njih ste vedno našli na delovišču. V treh mesecih, kolikor so bili na trasi, niso umeli niti enega prostega dne. Samo dež jih je lahko zadržal v baraki.

Devetkrat udarna!

Samokolnice kot Mercedes
Tudi jaz sem jih bil našel kilometer proč od naselja v Drag. Šest Koruncev je postavljalo šotore nad poslednji metri betonske poti. Drugi so s samokolnicami odvažali zemljo z nasipa, da bo okoli njihovega osepka čim lepši. Na vseh samokolnicah so bila napisana imena raznih avtomobilov. »Fiat 600«, je vozila nizka plavalaska, ki so ji izpod brigadirske kape uhajale dolge kite. Videl si TAM, FAP, »Zastavo« pa »Fiat 1100«, vse znamenje avtomobilov, napisane z velikimi rdečimi črkami. In bilo je kazno, da so po kategoriji vozil razporejeni tudi »soferji.«

»Kdo je najboljši?«
»Najboljši je FAP — čez osemdeset samokolnic na uro.«
Zdajci je zbrzel mimo mene »Fiat 1100.«
»Pazite tovariši, umaknite se, sofer se ni povsem zanesljiv. Se nima soferske izkaznice!« se je zasmejaval veselo dečko iz Karlovca.

Skoraj 35.000 tečajnikov
Med skupino brigadirjev sem opravil majhno anketo. Od 86 brigadirjev, ki so bili na delovišču, jih je 34 (28 fantov in 8 deklet) končalo na avto cesti kak tečaj. Med fanti je bilo največ motoristov (12) in fotoamaterjev (8). Trije so bili soferji, trije radioamaterji in en traktorist. Dekleta: 3 motoristke, ena soferka, 3 fotoamaterke, ena pa je končala gospodinjki tečaj. Vseh brigadirjev pa je doslej končalo en ali drugi tečaj 34.700, kot pove uradna statistika; torej je nad polovico vseh brigadirjev, ki so sodelovali na letošnji akciji, sprejelo zaključne diplome tečajnikov.

Številke so večših zgovornejših od besed.
Opazoval sem jih, kako delajo v taktu pesmi. Vsi so bili v primeri s svojimi predhodniki iz »toplejših izmen bolj obložen: mladinke v toplih trenirkah, mladinci v dvojnih delovnih oblekah. Temu in onemu so iz žepa kukale rokavice, kajti zjutraj so ročaji lopat in samokolnic precej hladni.

Zgodba o cigaretah
Grede v štab sem ustavlil kamion, v katerem se je peljal tudi črnolasi fant v olivno-zeleni uniformi. Sofer mi je povedal še eno zgodbo, namreč zgodbo o naših »želodcih«. Bil je namreč eden od tistih, ki so morali vsak dan razvažati po naseljih živila — od kruha do cigaret.
»Čprav je bila preskrba dobro organizirana, naš posel

le ni bil lahak. Pred nekaj dnevi sem govoril s svojimi tovariši in izračunali smo, da smo do sedaj prepečljali nad 4 tisoč ton... Najteže je bilo s cigaretami. Za vsakega brigadirja, ki kadi, je bilo določeno po pet cigaret na dan. No, mi lepo pridemo v nase-lje in vprašamo: »Koliko je kadilcev?« — »Tisoč tri sto!« zavpijejo nekateri. »Koliko je brigadirjev?« — »Brigadirjev pa tisoč sto«, odgovorijo. In sofer se je pomenljivo nasmehnil.

»Nikoli nisi mogel vedeti, kdaj te bodo okoli prinesli.«
Črnolasi mladenc, ki je doslej mirno poslušal soferjevo zgodbo, je naglo vpadel v besedo: »E, sofersko besedenje... Nismo tako navjni. Celo dekleta v našem naselju znajo človeka, ženeja prepeljati čez vodo. Pred nekaj dnevi, na primer... Grem lepo po trasi pa si popevam tisto našo: »Te-kla reka Moravica«, ko mi pri-dejo nasproti tri dekleta. Iz katere brigade ste?« jih vprašam, punce pa ne bev ne mev. Samo z rameni skomigajo. Se-le ko vprašam tretjič, mi ena nekaj zjeclja po italijansko, nekaj kot: »Kvarto... mi ta-lijano«. No, lepa reč! Se sanjalo se mi ni, da bom na trasi spoznal tudi tučke, si mi-slim. Ravno sem si nabral do-vo-lj hrabrosti, da nadaljujem začeti pogovor, ko pride de-žurni brigade: »Kje pa ste, zlomka? Iščemo vas po vsem naselju. Predava-nje se mora začeti, o vas pa ne duha ne sluha...«

Italijanke se mi posmejejo in steko proti naselju. Na ro-kavu dežurnega sem pa opazil značko brigade iz Niša... No, zdaj pa še komu verjem! Tale sofer pa razklada, kako jim je uspelo, da so vedno natanko razdelili cigarete. Vraga so jih! »Lopni! Je soferja po rami, naj ustavi.«
»Prav lepa hvala, bratec. In pazi, ko boš drugič prišel v naše naselje deliti cigarete!« je še viknil za njim.
Kmalu sem se tudi jaz poslo-vo-lil od ustrežljivega soferja. »Hvala tovariš, in nasvide-nje.«
»Na svidenje! Tisto o ciga-retah pa ni le anekdota, ver-jemite mi. Drugače so pa ču-doviti, ti navjaneči. Če bi bilo po moje, mi ne bi bilo žal ka-ke vožnje več, samo da bi jim v vsem ustreželo... Resno mi-slim.«
Verjel sem mu.

